

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ: ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Ἐθελοντής	ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
Τὰ ἐν Ναυπλίῳ (1825—1834)	Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ
Χεῖλια	ΟΔΓΑΣ Κ. ΒΑΤΙΔΟΥ
Ὁ Τυφλός	Γ. ΚΑΣΟΛΑ
Ἡ Ζωὴ εἰς τὸν ΙΕ' Αἰῶνα, ὁ ποιητὴς Στέφανος Σαχλίτζης	Γ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ
Τὸ σπίτι θαν' ὀλόγομο με ρόδα (FRANCIS JAMMES)	ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ
Νύχτα	ΟΔΓΑΣ Κ. ΒΑΤΙΔΟΥ
Κουράστηγα	Γ. ΣΤΑΜΠΟΛΗ
Ἰωάννης Παπαλουκάς (Πολιτικαὶ φησιγομίαι)	ΚΗΦΙΣΣΙΩΤΟΥ
Τὸ ἔρημο σπιτάκι	ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ
Σελίγη	
Τὸ ἔργον τοῦ Κανάρη	ΜΕΝΙΔΗΣ
Στοχασμοὶ	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ
Σπύρος Δ. Δεμπονός	ΜΕΝΙΔΗΣ
Θέατρα	ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ
Ἐρωτικὸ	
Νέαι ἐκδόσεις	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Διεύθυνσις:

Δίδα ΕΥΓΕΝΙΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
Ὀδὸς Μενάνδρου 83
Ἀθήνας

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις:

ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ ΑΘΗΝΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Διὰ τὸ Ἑσωτερικόν . . Δρχ. 20
Διὰ τὰ Δημοσ. Γραφεῖα » 40
Διὰ τὴν Ἀμερικὴν . . Δολλ. 4
Δι' Ἀγγλίαν Αἰγυπτὸν
καὶ Κύπρον . . . . Σελλ. 15
ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ ΔΡΧ. 30

Πᾶν χειρόγραφον δημοσιευ-
μενον ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφεται.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ τῆς
1ης ἐκάστου μηνός.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 1.50

ΦΥΛΛΑ ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΠΛΗΡΗΚΑΣ ΔΑΦΝΑΣ

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

*Ἦτο φθινόπωρο τοῦ 1912.

Ὅλος ὁ ἑλληνικὸς κόσμος, ὁ ἐλεύθερος καὶ ὁ ἀλύτρωτος, εὐρίσκετο εἰς συγκίνησι βαθεῖα. Ἐπειτα ἀπὸ νάρκη πολυχρόνιο, μία πνοὴ ἀναγεννήσεως εἶχε συγκλονήσει τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν. Μὲ δύναμι νεά, μὲ αὐτολεποίτησι, μὲ ὄρμη, τὸ ἔθνος ἔρριπτετο εἰς τὸν μεγάλον ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος θὰ ἔφερε τὴν ἀπελευθέρωσι τῶν δούλων, τὴν ἐθνικὴν ἔνωσι, τὴν ἐθνικὴν δόξα.

Μὲ ταχύτητα θαυμαστή, μὲ προθυμίαν, μὲ ἐνθουσιασμό, ἡ ἐπιστρατευθεῖσα ἑλληνικὴ νεολαία συνεκεντρώθη εἰς τὰ ἐχθρικά σύνορα καὶ μὲ ἀγωνία ἀνέμενε τὴν διαταγὴν νὰ βαδίση ἔμπρός. Οἱ ἄλλοι ὅσοι δὲν ἐκλήθησαν ἀκόμη, ὅσοι δὲν ἠδύναντο νὰ φέρουσιν ὄπλα, ὄλοι, μικροί, μεγάλοι, δυνατοί, ἀδύνατοι, μικροὶ πύσκοποι καὶ ἀποστρατευμένοι ἀξιωματικοί, κυρία τῆς ἀριστοκρατίας καὶ γυναῖκες τοῦ λαοῦ, ὄλοι εὐρέθησαν αἴφνης εἰς συναγεμὸν καὶ ἕκαστο προσέτρεχε νὰ προσφέρει, ἀναλόγως τῶν δυνάμεων του, τὰς ὑπηρεσίας του διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς Φυλῆς.

Μετ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ φθάνουν εἰς τὰς Ἀθήνας τὰ πρῶτα ἀγγέλματα διὰ τὰς πρώτας ἐπιτυχίας τοῦ στρατοῦ μας. Ἡ πόλις ὅλη ἐφόραζε. Ὅλοι ἔσπευδον εἰς τὰς πλατείας καὶ τὰ κέντρα, μὲ ζωηράς ἐκδηλώσεις χαρᾶς καὶ υπερηφανείας διὰ τὰ κατορθώματα τῶν παιδιῶν, ποῦ ἄφοβα ἐκεῖ ἐπάνω εἶδιον τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς σκλάβους ἀδελφοὺς

καὶ ἐδόξαζαν τὴν πατρίδα.

Καὶ ὁμως εἰς τὸ μέσον τῆς γενικῆς αὐτῆς χαρᾶς ὑπῆρχε κάποιος, ὁ ὁποῖος μὲ βαρυθυμίαν παρηκολούθει ὅλη αὐτὴ τὴν ἐθνικὴν κίνησιν. Ὁ Κώστας, Νέος, δυνατὸς εἰς τὸ σῶμα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν, μὲ ἱστορικὸ οἰκογενειακὸ ὄνομα, εὐρέθη αἴφνης εἰς τὴν θλίβερά θέσι νὰ μὴ δύναται νὰ τρέξῃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ ποῦ ἡ Πατρίδα εἶχε φωνάξῃ τὰ ἄλλα ἑλληνόπαιδα. Ἦτο μόνος υἱὸς καὶ ἦτο ὄρφανὸς ἀπὸ πατέρα. Ἀνῆκε ὑποχρεωτικῶς εἰς τὴν τάξιν τῶν «ἀπαλλαγέντων». Τὸ εὐεργέτημα αὐτό, ἡ λέξις αὐτὴ ἀκόμη ἐβόρυνε πολὺ τὴν γενναίαν καὶ εὐγενῆ ψυχὴν του. Μὲ ἀγωνία περίμενε νὰ ἐπιτραπῇ ἡ κατὰ τιμὴς ἐθελοντῶν. Τέλος ἡ ποθητὴ ἡμέρα ἦλθε. Ἡ ἄδεια ἐδόθη. Μεταξὺ τῶν πρώτων ἔσπευσε τότε νὰ καταταθῇ ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης ἐθελοντῆς.

Μὲ ἀγαλλίαι καὶ υπερηφάνεια ἀνεκοίνωσε τὴν εἶδησι εἰς τὴν μητέρα του, τῆς ὁποίας ἦτο ἡ χαρὰ καὶ τὸ καύχημα, εἰς τὰς ἀδελφάς του, εἰς τὴν φίλην του Ἄλμα, τὴν ὁποίαν μὲ περιπάθεια ἠγάπα. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἦτο μόνον στρατιώτης· οἱ φίλοι του δὲν τὸν ἔβλεπον πλέον. Ἀκούρατος, μὲ ζῆλον θαυμαστό, παρηκολούθει ὅλη τὴν ἡμέραν τὰ γυμνάσια μᾶς δημορίας ἐπιλέκτων, εἰς τὴν ὁποίαν εὐθὺς οἱ ἀξιωματικοὶ του τὸν κατέταζαν.

Εἴκοσι ἡμέραι μόλις εἶχον παρῆλθῃ καὶ ὁ Κώστας χάρις εἰς τὸν ζῆλον του ἐξέμαθε τόσον καλά ὅλα τὰ διὰ πόλεμον γυμνάσια, ὥστε ἐκρίθη ἀμέσως

ικανός διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ δεκανέως, Ἐξήτησε τότε με ἐπιμονὴ καὶ ἐπέτρεξε νὰ ἀποσταλῆ, πρῶτος αὐτός ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐθελοντάς, εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ μαχομένου στρατοῦ.

Εἰς μάτην ἢ λατρευτῇ μητέρα του, εἰς μάτην οἱ ἄλλοι οἰκείοι του ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐμποδίσουν, ἐζήτησαν νὰ τὸν κρατήσουν μακρὰν ἀπὸ τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου. Ὁ Κώστας με ἀποφασιστικότητά ἠτοιμάσθη νὰ φύγῃ. Καμμία ἀδυναμία, καμμία σκέψις ἄλλη δὲν τοῦ ἐκλόνησε τὴν ψυχὴ τὴν ὥρα ἐκείνη, ποῦ ἄφινε ἴσως διὰ πάντα τόσας προσφιλεῖς ὑπάρξεις. Ἡ φωνὴ τῶν σκλάβων ἀδελφῶν οἱ ὁποῖοι ἐζήτησαν τὴν ἐλευθερίαν ἢ πλὴν δυνατὴ ἀπὸ καίθε ἄλλη φωνή.

Ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ἦλθε.

Ὁ Κώστας ἠθέλησε νὰ δῆ μιὰ φορὰ ἀκόμη τὴν Ἄλμα, τὴν ἀγαπημένην του φίλη, νὰ τῆς δώσῃ ὀλίγο θάρρος διὰ τὸν σκληρὸ καὶ ἴσως παντοτεινὸ χωρισμό. Ἐπῆγε ἀποφασισμένος νὰ φανῆ ψύχραιμος, νὰ μὴ ὀμιλήσῃ παρὰ διὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἐπιστροφῆς του.

Ἡ Ἄλμα τὸν περιέμενε με ἀνυπομονησία. Ἦτο μιὰ κόρη ἐκλεκτή, με εὐαίσθητη ψυχὴ ποῦ ξεύρει νὰ ἀγαπᾷ με εὐλικρίνεια, με ἀφοσίωσι με πίστι. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ ὁ Κώστας διὰ πρώτην φορὰ τῆς ἀνεκοίνωσε ἀποφασιστικὰ τὴν θέλησίν του, ἢ Ἄλμα ἠννόησε ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὸν κρατήσῃ ἢ ἀγάπῃ τῆς ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐξοῦσε εἰς μία διαρκῆ ἀγωνία καὶ τὰ χεῖλη τῆς με συγκινησι ἐπιθυροῦσαν συχνά:

«Ὁ Κώστας θὰ φύγῃ διὰ τὸν πόλεμον».

Κάθε φορὰ ποῦ ἐπρόφερε τὴν φοβερὰ αὐτὴ λέξι «πόλεμος» μιὰ λύπη ἀσυγκράτητη, ἕνας πόνος ἀπέραντος τῆς ἔσφιγγε δυνατὰ τὴν καρδίαν καὶ ἐπλημμύριζε με δάκρυα θερμὰ τὰ γαλανὰ τῆς μάτια. Πόλεμος... Ὁ πόλεμος δὲν ἦτο εἰς τὴν φαντασία τῆς τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ βόλι τὸ ἐχθρικό, τὸ βόλι τὸ φαρμακερὸ, τὸ θολερὸ, ποῦ περιμένει ὅλα τὰ ἐκλεκτὰ παλληκάρια. Αὐτὸ τὸ βόλι, τὸ ἄπονον, θὰ περιέμενε καὶ τὸν Κώστα τῆς ἐκεῖ εἰς τὰ ἄγρια ἐχθρικά βουνά, εἰς τοὺς κάμπους τοὺς ἀφιλόξενους, ἔτοιμο νὰ τὸν θανατώσῃ, τὸν ἀγαπημένο τῆς, νὰ τὸν κρατήσῃ παντοτεινὰ μακρὰν τῆς.

Αὐτὴ ἢ εἰκόνα ἢ φρικτὴ ἤρχετο διαρκῶς ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια τῆς κάθε στιγμὴ ποῦ ἐσυλλογιζέτο τὸν χωρισμὸ τοῦ Κώστα καὶ τὴν ἐβασίλιζε καὶ τὴν ἐκαίε δυστυχῆ.

Καὶ ὅμως τὴν ὥρα ποῦ εἶδε τὸν ἀγαπημένο τῆς νὰ ἔρχεται διὰ τελευταία φορὰ νὰ τὴν δῆ πρὶν φύγῃ διὰ τὸ ταξίδι τοῦ θανάτου, κατέβαλε καὶ αὐτὴ μιὰ ὑστάτη προσπάθειαν νὰ φανῆ γενναία, νὰ μὴ

τὸν ἀφήσῃ νὰ φύγῃ πολὺ πικραμένος. Κάτω ἀπὸ ἕνα ἐλαφρὰ μελαγχολικὸν μειδίαμα στοργῆς προσεπάθησε νὰ κρύψῃ τὸν μεγάλον πόνον τῆς ψυχῆς τῆς.

Ἦσαν μόνοι εἰς τὸ μικρὸ κομψὸ σαλονάκι, εἰς τὸ ἴδιον περιβύλλον, τὸ ὁποῖον τόσας ἄλλας φορὰς, εἰς ἡμέρας περασμένας, εἶχε ἀκοῖσῃ τὰ λόγια τῆς ἀγάπης των, τὰ ὄνειρα τῆς εὐτυχίας των. Ἦσαν καὶ τώρα μόνοι, κοντὰ πάλιν ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον, ἀλλὰ τὰ χεῖλη των δὲν ἐπολιούσαν ἐπὶ ποῖλας στιγμὰς νὰ προφέρουν τὰ ἴδια λόγια.

Ἡ Ἄλμα τὸν παρετήρει τρυφερὰ μέσα εἰς τὰ μάτια καὶ ἐνῶ ἔσφιγγε με στοργῇ τὰ χεῖρα του, ἐπιθύροσε: «Κώστα, Κώστα, χωρὶς ἄλλη λέξι νὰ δύναται νὰ πῆ».

Ὁ Κώστας ἂν καὶ βαθεῖα συγκινημένος τὴν στιγμὴ αὐτὴ ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸν παραγμὸν τῆς Ἄλμας, ποῦ τόσο καθαρὰ διέκρινε εἰς τὰ ἀδάκρυτα μάτια τῆς, ἔκαμε μιὰ ἀπότομη προσπάθειαν, ἐπανεῦρε τὴν ψυχραιμίαν του καὶ με τόνον ζωηρὸ, ἐνῶ θερμὰ ἐφίλει τὰ ἄβρα τῆς χεῖρα, εἶπε:

— Ἄλμα, μὴ φοβεῖσαι. Σύντομα ἢ ἀργά, μιὰ μέρα πάλιν ἐδῶ κοντὰ σου θὰ εἶμαι. Πίστευε αὐτό. Τίποτε τότε δὲν θὰ μᾶς χωρίσῃ. Μὴ φοβεῖσαι τὸν πόλεμον. Εἰς τοὺς κινδύνους ποῦ με περιμένουν σὺν φυλακτῷ θὰ ἔχω τὴν ἀγάπην σου. Σύντομα ἢ ἀργά μιὰ μέρα πάλιν ἐδῶ κοντὰ σου θὰ μαι.

Εἶπε τὰ τελευταία αὐτὰ λόγια ὁ Κώστας με τόση πίστι, ὥστε τὰ μάτια τῆς Ἄλμας ἠστραψαν αἴφνης ἀπὸ δάκρυα χαρᾶς. Ἀνεκουφίσθη. Ἀλλὰ ἔτσι διακρυσμένα τὰ γαλανὰ τῆς μάτια ἔδιδαν περισσότερο θέλγητρο εἰς τὴν γλυκύτητα τῆς ξανθῆς εὐμορφίας τῆς. Διὰ μιαν στιγμὴν ὁ Κώστας τὴν ἠτένισε μελαγχολικά. Ἀνελογίσθη πόσον γλυκαῖά θὰ ἦτο ἢ ζωὴ μαζῆ τῆς, πόσον πικρὸς ὁ θάνατος!

Συνῆλθε ὅμως ἀμέσως, πρὶν ἢ Ἄλμα ἀντιληφθῆ τὸν ἐνδόμυχο πόνον τῆς στιγμῆς αὐτῆς. Ζωηρὸς πάλιν, με μειδίαμα χαρωπὸ, τὴν ἐθώπευσε στοργικά, θερμὰ ἐφίλησε τὰ χεῖλη τῆς καὶ ἐπανελάβε με τὴν ἴδιαν πεποίθησιν.

Ναί, ἀγαπημένη, διὰ φυλακτῷ θὰ ἔχω τὴν ἀγάπην σου....

— Ἄν ἦτο δυνατὸν ἢ ἀγάπῃ μου νὰ σὲ φυλάξῃ, Κώστα, ἀπὸ τοὺς κινδύνους θὰ ἦμουν ἡσυχῇ, με ἐπιμονὴν θὰ ἐπερνοῦσα ὅλον τὸν καιρὸν τοῦ χωρισμοῦ μας, διότι θὰ ἦμουν βεβαία ὅτι θὰ σὲ δῶ πάλιν.... ἀπῆντησε μελαγχολικά ἢ Ἄλμα.

Διακρυσμένη ἔγινε τὸ ξανθὸ τῆς κεφάλιν εἰς τὴν ἀγκαλίαν τοῦ Κώστα. Ἀλλὰ ἀμέσως, ὥσάν μιὰ ἐμπνευσις αἴφνης νὰ ἐφώτισε τὴν σκέψιν τῆς ἐσηκώθη ἀπότομα, ἐστάθη ἀπέναντί του, τὸν ἐκτύπησε ἐπίμονα εἰς τὰ μάτια καὶ ἕνα φῶς χαρᾶς ἔλαμψε εἰς

τὸ πρόσωπό τῆς.

— Κώστα, εἶπε με φωνὴ συγκινημένη, ἢ ἀγάπῃ μου θὰ εἶνε ποντοτεινὰ μαζῆ σου, ἢ σκέψιν μου θὰ σὲ ἀκολουθεῖ πιστὰ παντοῦ, μὰ αὐτὸ μόνο δὲν ἀρκεῖ... φοβοῦμαι.... Ἄ! ὄχι, τώρα, ὄχι! Κώστα, θὰ εἶμαι ἡσυχῇ ὅσο λείπῃς..., μαζῆ με τὴν ἀγάπην μου θὰ ἔχει καὶ ἄλλο φυλακτῷ, θὰ ἔχεις τὸ σταυρὸν μου, αὐτὸς θὰ σὲ φυλάξῃ, θὰ σὲ φέρει πάλιν ἐδῶ κοντὰ μου.

Νευρικά ἢ Ἄλμα ἔσφραξε τὴν λεπτὴν χρυσοῦ ἄλυσον τοῦ λαιμοῦ τῆς καὶ θερμὰ ἀκόμη ἀπὸ τὸ στῆθος τῆς ἔθεσε με πίστι εἰς τὰ χεῖρα τοῦ Κώστα τὸν μικρὸν χρυσοῦ σταυρὸν, ποῦ θὰ ἔκαμε τὸ θαῦμα νὰ φυλάξῃ τὸν ἀγαπημένο τῆς.

Ὁ Κώστας χωρὶς νὰ τὸ θέλει ἐμειδίασε. Σκεπτικιστῆς ἀπὸ πεποίθησιν, δὲν ἐπίστευε εἰς τίποτε, δὲν εἶχε ἠρησκοντικὰς προλήψεις, καμμία πίστι εἰς τὰ θαῦματα.

Ἡ Ἄλμα ταραγμένη ἀπὸ τὸ δύσπιστον μειδίαμά του, ἐστήριξε τὰ χεῖρα τῆς εἰς τοὺς ὤμους του καὶ ἱκετευτικὰ τοῦ εἶπε:

— Κώστα, μὴ εἶσαι ἄπιστος. Αὐτὸς ὁ σταυρὸς, ἐδῶ κάτω ἀπὸ τὸ σμάλτον τοῦ ἔχει τὸ «τίμιον ξύλον» αὐτὸς ποῦ τὸν φορεῖ ἐπάνω του δὲν ἔχει τίποτε νὰ φοβηθῆ, οὔτε τὴν σφαῖραν τοῦ ἐχθροῦ. Ἦμουν μικρὴ, πολὺ μικρὴ, θυμοῦμαι, ὅταν ὁ Πατέρας μου τὸν ἔφερε ἀπὸ ἕνα πρόσκυνήμα του εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους· μόνος του τὸν ἐφόρεσεν εἰς τὸν λαμὸν καὶ ἀπὸ τότε ποῦ ἔμεινα ὀρφανὴ ὁ μικρὸς αὐτὸς σταυρὸς μου εἶνε ἀχώριστος ἐνθυμησι τοῦ πατέρα. Μικρὴ ἦμουν τότε ἀλλὰ θυμοῦμαι ὅτι συχνὰ ὁ καὶ ἔμεινος ὁ Πατέρας ἔλεγε εἰς τὰ ἄλλα παιδιά τὰ μεγάλα ὅτι μόνῃ ἢ πίστις σώζει τοὺς ἀνθρώπους. Ἦμουν ἐγὼ ἢ μόνῃ κόρη εἰς τὸ σπῆτι, ἢ ἀγαπημένην τρου· εἰς ἐμὲ ἔφερε τὸ «τίμιον ξύλον» καὶ θυμοῦμαι καλά ὅτι πολλαῖς φορὰς μ' ἐθώπευε με στοργῇ καὶ μου ἔλεγε. Σὺ ἀγαπημένη Ἄλμα, σὺ θὰ εἶσαι πάντοτε εὐτυχὴς με τὸ μικρὸ αὐτὸ σταυρὸν. Καὶ ἐξηγοῦσε εἰς τοὺς ἄλλους ὅτι τὸ «τίμιον ξύλον» ἀπομακρύνει κάθε κίνδυνον καὶ αὐτὴ τὴν σφαῖραν ἀκόμη. Τώρα, Κώστα, ἢ ζωὴ σου εἶνε ἢ ἰδικὴ μου εὐτυχία. Πάρε τὸ σταυρὸν αὐτὸ καὶ δός μου τὴν ἐλπίδα νὰ περῶμεν τὸ γυρισμὸν σου.

Ὁ Κώστας συνεκινήθη ἀπὸ τα ἄθωα αὐτὰ λόγια. Ἐνόμισε ὅτι θὰ ἦτο σκληρὸ νὰ κλονίσῃ με τὴν ἀρησίαν του τὴν πίστιν τῆς Ἄλμας εἰς τὴν θαυματουργὴν δύναμιν τοῦ σταυροῦ τῆς καὶ νὰ τῆς ἀφαιρέσῃ τὴν μόνῃ παρήγορην ἐλπίδα ποῦ θὰ τῆς ἔμενε.

Ἐδέχθη νὰ πάρῃ μαζῆ του τὸν σταυρὸν καὶ ἐδέχθη κατὰ ἕνα τέτοιο τρόπο, ὥστε ἢ Ἄλμα ἐπίστευσε ὅτι τοῦ μετέδωκε τὴν πίστιν τῆς.

Ἦσθη τώρα καὶ χαρωπὴ, ἐπῆρε εἰς τὰ χεῖρα τῆς τὸν μικρὸν χρυσοῦ σταυρὸν καὶ ἀποῦ ἐπρόφερε με εὐλάβειαν καὶ συγκίνησιν, σιγαλά, χωρὶς νὰ ἀκουσθῆ, ὀλίγα λόγια ὡσάν προσευχὴ καὶ ἱκεσία εἰς τὴν Δύναμιν τὴν Ἀνωτέραν ἢ ὁποῖα θὰ ἐφύλαττε τὴν ζωὴν τοῦ ἀγαπημένου τῆς, ἔσπευσε νὰ ράψῃ στερεὰ τὸ πολύτιμον ἀντικείμενον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς στολής τοῦ Κώστα.

Ἐνα φίλημα ἀκόμη, τὸ τελευταῖον, τὸ ἀνέκφραστο τοῦ χωρισμοῦ φίλημα.

Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας κατέφρασε ὁ Κώστας τὰ προχωροῦντα στρατεύματα, παρουσιάσθη εὐθὺς εἰς τὸ σύνταγμα εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε ἀποσταλῆ καὶ ἀνέλαβε ὡς δεκανεὺς μιαν ἐνομοσχίαν τοῦ λόχου του. Ἦτο αὐστηρὸς, σοβαρὸς, ἀλλὰ καὶ στοργικὸς συγχρόνως πρὸς τοὺς στρατιώτας του· κατέκτησε ἀμέσως τὴν ἀγάπην των. Δὲν ἐβράδυνε νὰ κατακτήσῃ τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἀνωτέρων του. Πειθαρχικὸς πρόθυμος, ἀεικίνητος ἐνθουσιώδης, με μεγάλην ἀντίληψιν καὶ ψυχραιμίαν, εὐθὺς μετὰ τὸ πρῶτον βάπτισμα τοῦ πυρὸς ἐκίνησε τὴν προσοχὴν τοῦ λοχαγοῦ του. Δύο μῆνας βραδύτερον ἢ ἡμερησίαν δικτατῆρὸς τοῦ Συντάγματος του με ἐξαιρετικὸν ἔπαινον τὸν προήγαγε εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ λοχίου. Ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν μιᾶς διμοιρίας τοῦ λόχου του, ἢ ὁποῖα ἔγινε ἢ διμοιρία τῆς ἐμπιστοσύνης. Εἶχε ἐμπνεύσει εἰς τοὺς ἀνδρας του ὅλον τὸν ἐνθουσιασμὸν του, ὅλον τὸν πατριωτισμὸν του. Εἰς τὴν διμοιρίαν τοῦ Κώστα ἀπηρθύνετο με πεποίθησιν ὁ λοχαγὸς του ὡς ἕως ὑπῆρχε ἀνάγκη μιᾶς ἐξαιρετικῆς προσπάθειας. Ἦτο τοῦ λόχου ἢ ψυχῆ!

Παρήρχοντο αἱ ἡμέραι, οἱ μῆνες καὶ τὸ τέρμα τῶν θεινῶν τοῦ πολέμου δὲν ἐφάνετο. Μετὰ τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Τούρκους, ὁ ἀκέραιος πόλεμος πρὸς τοὺς Βουλγάρους καὶ ἔπειτα ὁ φοβερὸς ἀγὼν διὰ τὴν προέλασιν πρὸς τὴν Σόφειαν.

Ἡ μία μάχη διαδέχεται τὴν ἄλλην. Ἐνας ἀγὼν σκληρὸς διὰ τὴν ἐπικράτησιν. Ἀκαταπόνητα τὰ παιδιά τῆς Ἑλλάδος, πεινασμένα, διψασμένα πολλὰς φορὰς, ἀγρυπνῶντες ὀλοκλήρους, προχωροῦν με τὴν ἴδιαν πάντοτε ἔρμην, προχωροῦν διαρκῶς ἐμπρὸς, ποτίζονται με τὸ τίμιον αἷμα των τὴν γῆν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐβλάστησε ἄλλοτε ἢ δόξα ἢ Ἑλληνική.

Μάτην οἱ Βουλγάρου καταβάλλουν κωλύσεις προσπάθειαν νὰ ἀνακόψουν τὴν ἔρμην των. Ἰδοὺ μιὰ στιγμὴ ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς εἰς τὰς πόλεις τῆς χώρας τοῦ ἐχθροῦ ἀπειλεῖ τὴν Σόφειαν. Ὁ ἀγὼν γίνεται σκληρότερος. Οἱ Βουλγάρου ἀμύνονται με ἀπόγνωσιν. Εἶνε δὲ αὐτοὺς ἢ ὥρα τραγικὴ. Μετ' ὀλίγον οἱ ἑλληνικοὶ λόγοι θὰ πατήσουν τὸ ἔδαφος τὸ βουλγαρικόν. Προαισθάνεται τοῦτο ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐκεῖ, παρὰ τὰ σύνορά του, καταβάλλει μιὰ ὑστάτη προσπάθειαν, σχηματίζει μιὰ χαλυβδίνην γραμμὴν, με τὴν ἐλπίδα

ὅτι θά συντριβῆ ἔπάνω εἰς αὐτὴν ἡ Ἑλληνικὴ ἔρμη.

Ἠράκλειτος εἰς τὴν μάχην αὐτὴν τίθεται εἰς δοκιμασίαν ἡ Ἑλληνικὴ ἀντοχὴ. Εἶνε ἀπὸ τὰς τρομακτικωτέρας καὶ κρίσιμωτέρας μάχας τοῦ πολέμου. Αὐτοῦν ὁ ἔχθρος κατακλύζει τὰς Ἑλληνικὰς θέσεις μὲ σίδηρον θανάτου. Ὁ κρότος τῶν πυροβόλων, τῶν πολυβόλων, τῶν ὀπλων, ἡ καταπίεσις τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν βεβίδων μεταβάλλει εἰς τόπον κολάσεως τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Ἡ ἑλληνικὴ γραμμὴ ὑφίσταται μεγάλην φθοράν, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες στρατιῶται ἀτρόμητοι προχωροῦν βραδέως ἀλλὰ σταθερῶς.

Εὐρίσκονται τώρα πολὺ πλησίον εἰς τὸν ἔχθρον. Ἡ φθορὰ εἶνε μεγαλητέρα. Ἡ στιγμὴ κρίσιμος. Ἡ ἡμέρα κλίνει εἰς τὴν δύσιν καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ κάμψουν τοὺς Βουλγάρους πρὶν ἢ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς καλύψῃ τὰς κινήσεις τῶν καὶ προστατεύσῃ τὴν ἐνίσχυσίν των.

Τὴν ὥραν αὐτὴν ὁ λόγος τοῦ Κώστα εὐρίσκεται εἰς τὸ πλεόν ἐπικίνδυνον σημεῖο. Τὸ σύνταγμα τοῦ προχωρήσαν ἔχει καταλάβει θέσιν ἐκ τῆς ὁποίας ἀπειλεῖ νὰ κυλώσῃ τὸ ἀπέναντι ἐχθρὸν τμήμα. Ὁ λόγος τοῦ Κώστα ἔχει πλησιάζει περισσότερο. Ἐναντίον τοῦ λόγου αὐτοῦ σπρέφεται πρὸς στιγμὴν ὅλη ἡ λόσσα τοῦ ἔχθρου. Ἡ καταπίεσις τοῦ πυρός ἔχει συντριβῆ τὰς διμοιρίας του. Δὲν ἀπομένει παρά μικρὰ δύναμις ἀνδρῶν, ὁ λοχαγὸς καὶ δύο μόνον λοῖζια. Ὑπὸ τὸ σφοδρὸν πῦρ τοῦ ἔχθρου ἡ μικρὰ αὐτὴ δύναμις καθηλοῦται μετ' ὀλίγον εἰς τὴν γῆ καὶ δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ οὔτε βῆμα.

Ὁ ἔχθρος αἰφνης πολυάριθμος ἐνεργεῖ ἐπιθέσιν ὅπως τὴν ἐκτοπίσῃ ἀπὸ τῆς θέσεως ἐκείνης. Οἱ ἄνδρες κλονίζονται. Ὁ Κώστας κατανοήσας τὴν κρισιμότητα τῆς στιγμῆς, περιτρέχει ἔρπων, μὲ ἀκλόνητο τὴν ψυχραιμίαν του, τὴν γραμμὴν τοῦ τμήματός του, ἐνθαρρύνει τοὺς στρατιώτας καὶ προσπαθεῖ μὲ τὸ πυκνὸν πῦρ νὰ ἀνακόψῃ τὴν ὀρμὴν τῆς ἐχθρικής ἐπιθέσεως.

Ἀλλὰ συνέβη τότε κατὰ τὸ τραγικόν. Οἱ στρατιῶται ἐξήντησαν αἰφνης τὰ φουστγγιά των ἐκινδύνευσον νὰ πέσουν χωρὶς ἄμυνα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἔχθρου.

Ἀντιληφθεὶς τοῦτο ὁ λοχαγὸς ἀπὸ τὴν αἰφνηδῆσαν ἀρπίσιν τοῦ πυρός καὶ βέβαιος πλέον ὅτι ὁ λόγος ὅλος διατρέχει τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων, διατάσσει, ὡς ὕστατον μέσον σωτηρίας, ἀντεπιθέσιν διὰ τῆς λόγγης. Ἡ ὑποχώρησις θά ἦτο ἀναπόφευκτος καταστροφή.

Ἀλλ' οἱ ἄνδρες εἶνε ψυχικῶς κουρασμένοι ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῶν φουστγγίων τὸ θηϊκόν των ἔχει κλονισθῆ. Μά τὴν ὁ λοχαγὸς κραυγάζει: «Ἐμπρός παιδιά, διὰ τῆς λόγ-

γης, γιὰ τὴν Πατρίδα, παιδιά, ἔμπρός!» Κανεὶς δὲν ἐγείρεται ἀμέσως. Ἐπρεπε κάποιος νὰ ὀρμήσῃ πρῶτος, νὰ παρασύρῃ τοὺς ἄλλους. Ὁ λοχαγὸς δὲν ἐτόλμα νὰ κάμῃ τοῦτο, ὄχι ἀπὸ δειλία, ἀλλὰ διότι κατενόηε ὅτι ὁ σχεδὸν βέβαιος θάνατός του θά ἄφινε χωρὶς ὀδηγὸν τοὺς ἄνδρας τοῦ τὴν κρίσιμον αὐτὴν ὥρα. Σπρέφει τὰ βλέμματά του μὲ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν γενναῖο του λοχία.

Ἀλλὰ ὁ Κώστας, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε λιποψυχῆσαι ποτέ, ἠσθάνθη τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀγωνίαν νὰ περισφίγγῃ τὴν ψυχὴν του. Τὴν τραγικὴν αὐτὴν στιγμὴν τοῦ ἐμελλε νὰ ριθθῆ εἰς τὴν ἀγκαλίαν τοῦ θανάτου, σὰν ἀστραπὴ ἡ σκέψις του ἐπέταξε εἰς τὸ σπῆτι του, εἶδε τὰ ἀγαπημένα μάτια τῆς μητέρας του νὰ κλαίουσαν τὸν θάνατόν του, εἶδε δάκρυα χτενίσματα εἰς τῶν ἀδελφῶν του τὰ μάτια. Ἐλιποψύχησε.

Ἀλλ' αἰφνης βλέπει ἔμπρός του ὡσάν φάντασμα τὴν γλυκεῖαν μορφήν τῆς Ἀλμας, τὰ γαλανά της μάτια δὲν ἦσαν δακρυσμένα, τὸ μικρὸ χρυσοῦ σταυρὸν ἐκρατοῦσε μόνον εἰς τὴν χεῖρ, ὅπως τὴν ὥραν τοῦ χωρισμοῦ των. ἠσθάνθη τότε ἕνα δυνατὸ κλονισμόν, ἔφερα νευρικὰ τὸ χεῖρ του εἰς τὸ στήθος, ἔπάνω ἀκριβῶς εἰς τὸν Σταυρὸν, τὸν ὁποῖον ποτὲ ἔως τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν εἶχε θυμῆθῃ, καὶ μὲ μάτια τοῦ ἔλαμψαν σὰν ἀστραπαῖς, ἀτενίζει τοὺς ἄνδρας τοῦ ἔμπρός, παιδιά, ζήτη ἡ Πατρίς,» φωνάζει, ἐγείρεται καὶ ὀρμῇ ἀκάθεκτος ἔμπρός. Ὅλος ὁ λόγος τὸν ἠκολούθησε εἰς μίαν ἀπεγνωσμένην ἔφοδον. Ὁ ἔχθρος καταπλαγεὶς ἀπὸ τὴν ὀρμὴν τῆς μικρᾶς αὐτῆς δυνάμεως, χωρὶς νὰ ἀντιτάξῃ ἀντίστασιν, τρέπεται εἰς φυγὴν. Ὁ λόγος ἐσώθη. Ἡ ὅλη μάχη μετ' ὀλίγον κατέπευσε ἐπῆλθε τὸ σκότος. Τὴν νύκτα οἱ Βουλγάροι ὑπεχώρησαν ἀπὸ ὅλη τὴν γραμμὴν. Ἡ φοβερὰ μάχη τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἦτο ἡ τελευταία. Τὴν ἐπομένην ἀνηγγέλη ἡ ἀναχώρησις καὶ τὸ τέλος τοῦ πολέμου.

Ἐνα μῆνα βραδύτερον ὁ Κώστας ἐπέστρεψε θριαμβευτῆς εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἡ Ἀλμα τὸν περίμενε μὲ αγωνίαν. Συνητήθησαν εἰς τὸ ἴδιον μικρὸν σκλονάκι καὶ ἦσαν μόνον ὅπως τὴν ἡμέραν τοῦ χωρισμοῦ των. Ἡ Ἀλμα μὲ γέματα δάκρυα χαρᾶς τὰ μάτια, ἐρρίφθη εἰς τὴν ἀγκαλίαν του. Ὁ Κώστας τὴν ἀπεμάκρυνε στοργικὰ, ἔτεινε τὸν μικρὸν χρυσοῦ σταυρὸν καὶ εἶπε:

— Ἀλμα, εἰς αὐτὸν τὸ πρῶτον φέλημά του.

Κηφισσιὰ. Ἰούλιος 1922.

ΕΓΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΤΑ ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ

(1825--1834)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

Εἰς τὸς ὡς ἐγνώσθη ἐν Βουκουρεστίῳ ἡ ἔναρξις τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὁ ἐνθουσιώδης πατριώτης καὶ ποιητῆς, ἐγκαταλείψας τὴν ξένην γῆν, κατήλθε διὰ Τεργέστης* εἰς Ἑλλάδα καὶ δὴ εἰς τὰ Ψαρὰ ἔνθα ὁ ναύαρχος Νικόλαος Ἀποστόλης τὸν προσέλαβεν ἰδιαιτέρων του γράμματά. Οὕτως ὁ Ἀλκαῖος συμμετέσχεν εἰς ὅλας τὰς ναυμαχίας τοῦ Ἀποστόλη, παρευρεθείς καὶ εἰς τὴν ἀλωσιν τῶν Ψαρῶν καθ' ἣν γενναίως πολεμήσας καὶ πληρωθείς, ἐσώθη κολουμβῶν. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1823 ἡ βουλή τῶν Ψαρῶν, ἐκτιμῶσα τὰς ἀρετάς καὶ τὴν ἰκανότητά τοῦ Ἀλκαίου, τὸν ἀπέστειλεν εἰς Μυτιλήνην ἵνα ἐξομαλύνῃ τὰς μεταξὺ Ψαριῶν καὶ Μυτιληναίων διενέξεις περὶ ὧν μνησίαν ποιοῦνται ὅτε Ὀρλάνδος καὶ Νικολόδημος. (**)

Μετ' ὀλίγους μῆνας, ἀρχομένου τοῦ 1824, μετέβη εἰς Ναύπλιον καὶ ἐζήτησε «διαταγὴν προτροπικὴν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Μυτιλήνης νὰ λάβωσι καὶ αὐτοὶ τὰ ὄπλα κατὰ τῶν Τούρκων!» Ἡ Κυβέρνησις ἀπήντησεν ὅτι οὔτε διαταγὴν οὔτε συνδρομὴν δύναται νὰ δώσῃ. (***) Ἐν Ναυπλίῳ διαμαίνας, ἐξώπλισε μετὰ τοῦ Γεωργίου Καππανδῶρου στρατιωτικὸν σῶμα καὶ τὸ ἔστειλεν εἰς Κρήτην, κατόπιν μὲ τὸ ἴδιον σῶμα μετέβη καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν πολυπαθῆ Χίον ὅπου καὶ ἐπιληρώθη εἰς τὴν χεῖρα.

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τὸν ἠρμεμον ποθήσας βίον, ἐγκατεστάθη ἐν Σύρῳ ὅπου, λησμονήσας τὸν Ἄρην ἐρρίφθη καὶ πάλιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ἑλένης καὶ ἀνήλθεν ἐκ νέου εἰς τὴν σκηνὴν τῷ 1850. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ἠπίστισε πάλιν πρὸς τὴν Θάλειαν, καὶ ἀναζωσθεὶς τὸ ἔξρος, ἀνεμίχθη εἰς τὰς μετὰ τὴν θολοροσίαν τοῦ Καποδιστρίου πολιτικὰς διαμάχας καὶ εὗρεν ἄδικον. (****)

(*) Εἰς Τεργέστην (1821) συναγηθείς ὁ Ἀλκαῖος μετὰ τοῦ Ν. Σπηλιάδου, ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ὑψηλάντου. (Ἡ κατὰ Ἰωάννην Φιλήμονα σύντομος βιογραφία τοῦ Ν. Σπηλιάδου σελ. 67, Ναύπλιον 1838).

(**) Ἀναστ. Ὀρλάνδου, Ναυτικά, τόμ. Α' σελ. 379. Ἀθήναι 1839. Ὑπόμνημα Κ. Νικολόδημου, τόμ. Α' σελ. 111—117.

(***) Ν. Σπηλιάδου, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. Α' σελ. 189, Ἀθήναι 1859.

(****) Ὁ ἀείμνηστος ποιητῆς Γεώργιος Παράσχος, πρότασσον ὀλίγας λέξεις εἰς τὴν κατὰ τὸ 1841 γενομένην ἐν Ἀθήναις ἐκδοσὶν τῆς τραγωδίας τοῦ Ἀλκαίου «Θάνατος τοῦ Μάρκου Μπότσαρη» λέγει: «Γενναῖοι Γάλλοι! αἱ πρὸς

θάνατον ἐν Ἄργει τῷ 1834 (*).

Ὁ Ἀλκαῖος, ἐκτός τῆς πατριδος του, ἠγάπησε περιπαθῶς καὶ τὸ θέατρον ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ὁποῖου ἀνεβίβασε καὶ τὴν σύζυγόν του, καθ' ἣν ἐποχὴν (1818) ἡ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμπάνσις γυναικὸς ἐθεωρεῖτο ὡς ἀτιμία. Διακριθεὶς ὡς ἠθοποιός, (**) κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν συγχρόνων του ἔγραψε καὶ τέσσαρας ἐμμέτρους τραγωδίας διὰ τὸ θέατρον: «Τὴν ἀλωσιν τῶν Ψαρῶν», «Τὸν θάνατον τοῦ Καποδιστρίου» «Τὸν θάνατον τοῦ Μάρκου Μπότσαρη» καὶ τὸν «Πιτακὸν τὸν Μυτιληναῖον». Ἐξ αὐτῶν αἱ δύο πρῶται ἐμείναν ἀνεκδοτοὶ καὶ ἀγνωστοί, μόνον δὲ «ὁ θάνατος τοῦ Μάρκου Μπότσαρη» ἔτυχε τῆς τιμῆς ἡ ἀναβιβασθῆ ἐπὶ σκηνῆς, ἀρῶν συνεπληρώθη καὶ ἐδιορθώθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Γεωργίου Παράσχου (***). Τὸν «Πιτακὸν τὸν Μυτιληναῖον» ἔγραψεν ἐν Ναυπλίῳ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τὸν ἐξέδωσε δὲ ἐν Ἀθήναις τῷ 1849 ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ξενοφῶν (****).

Ὑπόθεσιν εἰς τὸν «Πιτακὸν τὸν Μυτιληναῖον» ἔλαβεν ὁ Ἀλκαῖος τοὺς μεταξὺ ἀριστοκρατικῶν καὶ δημοκρατικῶν ἐμφυλίων πολέμων τῆς πατριδος του καθ' οὓς ἀνεβίβασθη τύραννος ὁ Μέλαρχος (620—610) μέχρις ὅτου ἐκδιωχθέντων τῶν ἀριστοκρατικῶν τῶν ὁποῖων ὁπαδὸς ἦτο καὶ ὁ

τὴν Ἑλλάδα εὐεργεσίαι σας εἶνε πολλαί, ἀλλὰ ποτὲ ἡ νέα μας ἱστορία δὲν ἔ' ὑποσιωπήσῃ ὅτι ἐπροστίψατε μόνον αἰσχρὰν κηλίδα εἰς τὸν φιλελληνισμόν σας στεροῦντες τὴν Ἑλλάδα ἐνὸς καλοῦ τῆς τέκνου».

(*) Διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ Ἀλκαίου, ἡ πολιτεία ἀπένευμε πρὸς τὴν χήραν αὐτοῦ Μαριγὴν Θ. Ἀλκαίου, χρηματίσασαν καὶ αὐτὴν ἠθοποιὸν ἐν τῷ ἐν Βουκουρεστίῳ ἑλληνικῷ θεάτρῳ, μηνιαίαν σύνταξιν ἐκ δραχμῶν 18! Ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν συνταξιοῦχων ἐκδοθεὶς δαπάνῃ τῆς Βουλῆς τῷ 1851. Ἐν σελ. 63—67: «Μαριγὴ Θ. Ἀλκαίου, πατρις Λέσβος. Μηνιαία σύνταξις δραχμ. 18, ἀπονεμηθεῖσα διὰ Β. Δ. τῇ 29 Μαΐου 1831. Ὁ Θ. Ἀλκαῖος σύζυγός της ἦτο σξιωματικός· ἠγωνίσθη εἰς διαφόρους μάχας καὶ ἐφονεύθη εἰς Ἄργος ὑπὸ τῶν Γάλλων» (!)

(**) Κατὰ τὸν κ. Βαρδουνηιώτην, ὁ Ἀλκαῖος ἦτο εὐτραφής, ὑψηλός, μελάγχρους καὶ ἐπιβλητικώτατος τὸ παράσημιν μετὰ τὴν πολύπτυχον φουστανέλλαν του.

(***) Περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Μάρκου Μπότσαρη γένηται λόγος κατὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπὶ σκηνῆς ἀναβιβασεῶς του.

(****) Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλκαίου Ξενοφῶν ὑπέθεσε καὶ αὐτὸς ἠθοποιός συναργασθεὶς μετὰ τοῦ θιασάρχου Λεονίδα Καπέλλου ἐν Ἀθήναις τῷ 1848.

ποιητής Ἀλκαῖος, (*) ὁ Πιττακὸς ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πολιτείας.

Ἡ τραγωδία ἀρχαίται μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐμφυλίων παραγκμῶν οὗς κατώρθωσε νὰ περιστείλῃ ὁ Μελέγγρας.

- Αἱ τέλος πάντων ἐγένον δι' ἡθέλ' ἡ πατρίς μου λέγει προλογίζων ὁ ἴδιος ἐν τῇ τραγωδίᾳ:
- Τὴν τύχην εὖρε βοηθὸν εἰς τοῦτο ἡ ἐλπίς μου.
- Τῆς Λέσβου ἅπασα ἡ γῆ τρεῖς ὀλοκλήρους χρόνους ποτιζομένη μ' αἵματα ἀπ' ἐμφυλίων φόνους χυνόμενα δι' ἀγενῆ συμφύροντ' ἄλλοτριῶν,
- τῶν φιλοδόξων Ἀττικῶν καὶ Λακεδαιμονίων,
- μ' ἐκάλεσε, καὶ ἔσπευσα νὰ τὴν ὑπηρετήσω,
- καὶ τοῦ πολέμου τοῦ δεινοῦ τὴν φλόγα ν' ἀποσβύσω.
- Τοὺς λακεδαιμονίζοντας νικήσας κατὰ κράτος,
- ἐμβάϊω εἰς τὸν οἶκόν μου ἀπὸ τιμῆν γεμάτος.
- Ὅποσοι δ' εἰς τὸν πόλεμον διέφυγον τὸν φόνον,
- ὅλους αὐτοὺς ἐξώρισά τὸν Καλλικράτην μύνον,
- αὐτὸν τὸν ὑπερήφανον ἀπόστολον τῆς Σπάρτης,
- κατέχω εἰς τὴν φυλακὴν τὴν τρομερὸς ἀνάρτης!
- εἶναι λοιπὸν, εἶναι καιρὸς νὰ πράξω ὅ,τι θέλω.
- Πλὴν ἀρὰ γε προσκόμματα νὰ ἀνακτῆσω μέλλω;
- Ἐχὼ τὴν τύχην βοηθόν, ὡς εἰς τὸ νὰ νικήσω,
- οὐτὼ κ' εἰς τῆς πατρίδος μου τὸν θρόνον νὰ καθίσω;
- Συντρέχει ἡ φατρία μου νὰ γίνῃ ὁ σκοπός μου;
- Τὸ δέχεται ὁ θεὸς μου τὸ θέλει ὁ γαμβρός μου;

Ἡεὶς του δ' εἶναι ὁ τῆς Λέσβου νομοθέτης Πιττακὸς καὶ γαμβρός του ἐπ' ἀδελφῆ ὁ ποιητὴς Ἀλκαῖος οἵτινες ὅμως δὲν συμμερίζονται παντάπασι τοὺς πόθους τοῦ ἀρχαίου Μελέγγρου, ἀποφασίζοντας τέλος, μεθ' ὅλας τὰς συμβουλάς τῶν συγγενῶν του, νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν διὰ τῆς βίας. Ἐπὶ τούτῳ δίδει τὰς ἐξῆς πρὸς τὸν σύμβουλον του Δημάδην διαταγὰς :

- Λοιπὸν, Δημάδη, ὕπαγε εὐθύς ὁ Καλλικράτης
- ἐκεῖ νὰ φθάσῃ δι' ὁδοῦ τινος μυστικωτάτης.
- τοὺς ἐξοριστοὺς ἅπαντας ἀφοῦ ἀποβιάσῃ,
- νὰ στήσῃ τὸ στρατόπεδον εἰς τῶν Λουτρῶν τὰ δάση.
- Μὴ κάμῃ κανὲν κίνημα χωρὶς τῆς προσταγῆς μου
- ἢ δοκιμάζῃ δευτέρον τὰ βέλη τῆς δρυγῆς μου.
- Θέλω, ἂν εἶναι δυνατὸν, τὸν θρόνον ν' ἀποκτήσω,
- χωρὶς ρανίδα αἵματος δημογενοῦς νὰ χύσω.
- Ἡ φήμη δ' ἄς διαδοθῇ, πῶς ἔφυγε κρυφίως,
- καὶ πῶς ἐγὼ ἐπαίδευσά τοὺς φύλακας ἀξίως.
- Ἐπειτα τρέξε, πέταξε τοὺς φίλους ν' ἀνταμώσῃς
- κ' ἐντεῦθεν πῶς ἀναχωρῶ μ' αὐτοὺς νὰ διαδώσῃς.
- Συγχρόνως πλοῖα πρόσταξέ νὰ μᾶς ἐτοιμασθῶσι,
- κ' οἱ ὀπαδοὶ μας ἔνοπλοι εὐθύς ἄς καταβῶσι.
- Ἄν δ' λαὸς σᾶς ἐρωτᾷ, τί τρέχει, καὶ ὁποῖα,
- ἡ τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν τοιαύτη βία;
- Σεῖς τὸν ἀνταποκρίνεσθε: «ὁ Πιττακὸς κ' Ἀλκαῖος»,
- προσθέτοντες δὲ κατ' αὐτῶν ὅποσα ἀναγκαῖως

(*) Ὁ νεώτερος Ἀλκαῖος ἀγνωστον διατί, παροισιάζει ἐν τῇ τραγωδίᾳ τοῦ τὸν ὁμώνυμόν του ποιητὴν συνεργαζόμενον μετὰ τοῦ Πιττακοῦ κατὰ τοῦ Μελέγγρου.

- αἱ περιστάσεις ἀπαιτοῦν, ἐγείρατε μὲ τρεῖσαν
- τὸ πλῆθος ὄλον κατ' αὐτῶν τῶν τολμηρῶν ἀνθρώπων.

Οἱ σκοποὶ καὶ τὰ σχέδια τοῦ Μελέγγρου γίνονται γνωστὰ εἰς τε τὸν Πιττακὸν καὶ τὸν Ἀλκαῖον, ἀλλὰ πολὺ ἀργά, καθόσον μετ' ὀλίγον ἡ σύζυγος τοῦ Ἀλκαίου Σαπφὸ τοὺς ἀναγγέλλει ἔντρομος ὅτι ὁ λαὸς ἐπαναστάτησεν ἐναντίον των καὶ τοὺς λέγει ὅτι :

- Ἐκεῖνος, ποῦ ἐλάτρευε τοὺς ἱερούς σας νόμους,
- ὡς ἀλανθάστους ὁδηγοὺς καὶ εὐνομίας δρόμους,
- ἐκεῖνος φεῖ! ἀπατηθεὶς ἀπὸ τοὺς λαοπλάνους,
- φωνάζει ἐναντίον σας καὶ σᾶς καλεῖ τυράννους.
- Τὸ σύστημά σας ἀθετεῖ, τοὺς νόμους σας ὑβρίζει
- καὶ ἐξορίαν δι' ἐσᾶς αἰώνιον ψηφίζει.

Σπεύδουν ἀμέσως ἀμφοτέροι νὰ συγκατήσουν τὸν λαόν, τὸ κατορθῶνουν πρὸς στιγμὴν, ἀλλὰ τέλος συλλαμβάνονται ὑπὸ τῶν προσδραμόντων ὀπαδῶν τοῦ Μελέγγρου καὶ δέσμιοι φέρονται εἰς τὸ δεσμωτήριον. Ἀφοῦ λυθῶσι τὰ δεσμά των διαταγῇ τοῦ Δημάδου, οὗτος τοῖς λέγει ὅτι :

- Καιρὸς εἶναι νὰ κλίνετε, ὡς ἐκλίνει ὁ δῆμος,
- τὴν τοῦ Μελέγγρου κεφαλὴν νὰ στέψητε πανδήμους.
- —Σιώπησον, ἀχρεῖε! τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Ἀλκαῖος.
- Φύγε ταχέως ἀπεδῶν ἀκοῦν αἱ βλασφημίαι.
- Ἐγὼ τυράννου κεφαλὴν ποτὲ νὰ στεφανώσω!
- Ἐγὼ τὸ δημοκρατικὸν στοιχεῖον νὰ προδώσω!
- Δούλος, εἰς σέ, οὐτιδανὸς ἐγὼ νὰ καταστήσω
- καὶ ἄτιμος ὑπὸ ζυγὸν δεσποτισμοῦ νὰ ζήσω!
- Ἄ! παρὰ ταῦτα προτιμῶ θανάτων ἀπειρίαν.
- Σὺ ζήθι, δοῦλε ἄτιμε, εἰς ἄτιμον δουλείαν.
- Φύγε, προδότα, ὕπαγε.

Δημάδης

- ὦ! ὕβρις! καὶ νομίσεις,
- αὐθάδη δημοκρατικέ, δεῖ τὸ πᾶν ὀρίζεις;
- Μάθε λοιπὸν, αὐτὴ ἡ χεὶρ θὰ στέψῃ θαρραλέως
- τὴν τοῦ Μελέγγρου κεφαλὴν μὲ στέμμα βασιλείως.
- Σκάσε.

Ἀλκαῖος

• ὦ! Ζεῦ!

Πιττακὸς

- Σιώπησον Δημάδη, μὴ βραδύνης,
- καὶ τὴν ἀπελπισίαν μας μὲ λόγους παροξύνῃς.
- ὕπαγε μόνους ἄφες μας, διὰ νὰ σουσφεθῶμεν,
- τί πρέπ' εἰς τὸν αὐθέντην σου ἡμεῖς ν' ἀποκριθῶμεν.

Ἀναχωρήσαντος τοῦ Δημάδου, ὁ Πιττακὸς καὶ ὁ Ἀλκαῖος ἀποφασίζουσι νὰ φονεύσουν τὸν Μελέγγρον. Τόσον δὲ ἐνθουσιάζεται διὰ τὴν ἀπόρασιν αὐτὴν ὁ Ἀλκαῖος ὥστε,

- Μ' ἔρχεται—λέγει—ὡς κεραυνὸς ἀμέσως νὰ πετάξω
- καὶ ἐκ τῶν δορυφόρων του τὸ μέσον νὰ τὸν σφάξω.

- Ἀλλὰ τὸ βλέπεις! τήκομαι δι' ἔλλειψιν ἀρμάτων.

Πιττακὸς

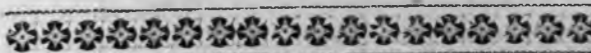
- Ἐγὼ τὰς λίγας ἔλαβον τῶν δύο μας δοράτων.
- Τὰς ἔχω. Ὅμως ἄκουσε· δὲν πρέπει νὰ πετάξῃς
- ἐκτὸς τῶν δορυφόρων τὸν τὸν τύραννον νὰ σφάξῃς.
- Ἡ εὐτολμία ὠφελεῖ, ἂν ἐνωθῇ μὲ γνώσιν.
- Λοιπὸν καὶ σὺ μετρίασε τὴν τύλην σου τὴν τόσην.
- Ἄφες ὁ τύραννος ἐδῶ νὰ φθάσῃ δὲν θ' ἀργήσῃ.
- Ἐδῶ λοιπὸν καὶ δίκαιον τὸ αἷμα του νὰ χύσῃ.
- Ἐδῶθεν ποῦ ἐρρίφθημεν εἰς τὰ δεσμά νὰ ζῶμεν,
- ἐδῶθεν ἐλευθερωταὶ τοῦ δήμου ἄς ἐκβῶμεν.
- Ναί, τάφος κρυψοτύραννος ἡ φυλακὴ ἄς γίνῃ,
- Κ' ἐλευθερίας νέον φῶς εἰς Λέσβον ἄς ἐκτείνῃ.

Μεθ' ὁ ἀνακείμενος τὸν τύραννον, ἐν καὶ ἐρχόμενος μετ' ὁ ἴσον φρονέουσι μετὰ τῶν λοιπῶν συναρχηγῶν του, τοῦ Ἀλκαίου ἀναφωνοῦντος :

- Εὐχαριστῶ σας, δίκαιοι καὶ εὐσπλαγχοὶ θεοὶ μου,
- ποῦ ἐπληρώθη εὐτυχῶς ἡ ἔνθερμος εὐχή μου!
- Ἐθ' ὅλ' οἱ τυραννοῦμενοι δμοίως ν' ἀκουσθῶσι
- καὶ ἀπὸ τοὺς τυράννους των νὰ ἐλευθερωθῶσι!

Αὕτη εἶναι ἐν ὀλίγοις ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγωδίας τοῦ Ἀλκαίου ἢν ἐξέθεσα μᾶλλον διὰ νὰ δείξω τὸ ὕψος τῆς στιχοουργίας τοῦ ποιητοῦ ἢ διὰ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς οὕτινος καθ' ὀλοκλήριαν στερεῖται ζῆρᾶ καὶ ἀτεχνος ὡς εἶναι (*).

(*) Ἀντίθετον ὅμως τῆς ἰδικῆς μου γνώμης ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ποιητοῦ Ξενοφῶν Ἀλκαῖος, μὴ θέλων φαίνεται, καὶ αὐτὸς, κρίνων τὸν πατέρα του, νὰ ἰσπερήσῃ τοῦ Ἀλεξ. Ρυγ-

Ο ΤΥΦΛΟΣ

Παλμὸς φωτὸς κ' ἡ Νύχτα—ἰδέε—στὴν κόχη τῆς [λομφάζει...
 Χρυσὸ ἕνα γέλιο στ' Ἀπειροῦτ' ἀκρόχειρα χαράζει...
 —Κλάψτε τον, κλάψτε τὸν τυφλόν, ποῦ τὴν Αὐγὴ [δὲν ξέρει
 καὶ ποῦ ἐρημιῆς χάδεμα, περνάει πῶς ἴν τ' ἄ- [γέροι...
 Γεράσιμος Κασόλας

ΧΕΙΛΙΑ

Ὅταν σοῦ τὰ παρῶδινα
 ἐτρῖζαν σὰν τὰ μῆλα
 καὶ ἐσχίζονταν σὰν τὸ ὄριμον

Τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἢ μᾶλλον ἀδυναμίας εἶναι καὶ τὰ ἄλλα τοῦ ποιητοῦ ἔργα, τὰ ὅποια δὲν θὰ ἐτύγχανον τῆς τιμῆς νὰ μνημονευθῶσιν ἐν τῇ παρούσῃ ἱστορίᾳ, ἂν μὴ ἀνῆλθον εἰς ἐνθουσιάζου ὑπὲρ τοῦ θεάτρου ἄνδρα καὶ διὰ τοῦ θεάτρου ἐνθουσιάζαντα τοὺς συγχρόνους του οἵτινες, ὡς εἶδόμεν ἀλλοχρῶ, καὶ ἀπὸ τῆς σκηρῆς καὶ ἀπὸ τοῦ ἀκρατη- ρίου ἔσπευσαν καὶ ἔπεσαν μαχόμενοι ὑπὲρ πατρίδος. (Ἔπειτα: συνέχεια)

ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

καθὴ ὅστις, ὁμιλῶν περὶ τῶν μετροπώτων δραματικῶν ἔρ- γων τοῦ πατρὸς του, (Α. Ρ. Ραγκαβῆ, Ἀπομνημ. Τόμ. Ι., σελ. 75 καὶ 76) λέγει «ὅτι ὁ πατὴρ μου ὡς ποιητὴς ἐν Βου- κουρεστίῳ οὐδένα εἶχε τὸν ἐγάμιλλον· αἱ δὲ ἐκ τοῦ γαλλι- κοῦ μεταφράσεις του καὶ πρωτότυποι συνθέσεις του ὄνεγγο- ρίζοντο ὡς ἀριστουργήματα, καὶ ἦσαν, ὡς μετὰ ταῦτα ἠδυ- νήθην νὰ κρίνω, ἔξοχοι ἀληθῶς εἰς τὸ εἶδος των».

Ὁ δὲ υἱὸς Ἀλκαῖος τάδε φθέγγεται περὶ τοῦ «Πιττα- κοῦ τοῦ Μυτιληναίου»: Ἡ τραγωδία αὕτη, θέμα ἔχουσα τὴν ὑπὲρ δημοκρατίας πάλην τῆς Μυτιλήνης, καὶ ἀπὸ ἀθαν ἀρχαίου πατριωτισμοῦ περιπνεομένη, ἔχει, ἂν δὲν ἀπατοῦ- μαι, τὰς εὐγενεστέρως ὑπὲρ τῶν λαῶν ἀληθείας, καὶ ἐμπτε- εται ἀπὸ ὅ,τι λαμπρὸν αἰσθάνεται ὁ πατριωτισμὸς καὶ τρέ- μει ὠχρῶσα ἡ τυραννία. Ἐκτὸς δὲ τούτου διδάσκει τὰ ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν προσγιόμενα ὀσημέραι δεινὰ, τὰ ὅποια πῖσα ἐποχὴ συναισθάνεται καὶ καταρτῖται τρομάζουσα.... Ἄλλως τε τὸ λεκτικὸν εἶναι ἀφελές, ἡ γλῶσσα νευρώδης, αἱ εἰκόνες ἐκφραστικαὶ καὶ ὁ ροθὸς τῶν στίχων ρυαδαῖος. (Πρόλογος, εἰς «Πιττακὸν τὸν Μυτιληναῖον»). Λαμβάνων τις ὑπ' ὄψει τὰς σημερινὰς κριτικὰς ἄς συγγραφεῖς τινες κά- μινον, περὶ τῶν ἰδίων των ἔργων, θὰ ἐδεικνυεν ἀσυγχώρη- τον ἀσθηρότητα μὴ συγχωρῶν τὴν φιλοστοργον καὶ δικαι- ολογημένην υἱικὴν κριτικὴν τῶν πατρικῶν ἔργων!

τὸ ῥόδι ὀλιμεσίς...
 Μονάχα τὰ τσουλάκωνε
 μιὰ ἀνάγια ἀνατοχήλα,
 ἔστ' ῥοῦφήμα ποῦ ἀπύχτησαν
 τοῦ ἠδονικοῦ χασις...
 Καὶ ὅταν σὺ μοῦ τὰ πέστρεφες
 ἐπέφταν σὰν τὰ φύλλα,
 σημάδια πὰ ὀλοφάνερα
 κάποιος ζωῆς μισῆς...
 Φθινόπωρον τὰ ἰχνόβαφε
 μιὰ ἀνάγια κιτρινίλα
 ποῦ ἔστ' μεθῖσι ἀπύχτησαν
 τοῦ ἠδονικοῦ χασις.

ΣΜΥΡΝΗ ΟΛΓΑ Κ. ΒΑΤΙΔΟΥ
 (Τῆς Συντροφίης Ὁἱ Νέοι)

ΑΠΟ ΤΑΣ ΔΙΑΠΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

Η ΖΩΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕ' ΑΙΩΝΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΣΤΕΦ. ΣΑΧΛΙΚΗΣ

(Συνέχεια εκ του προηγουμένου)

Έννοείται: ότι ο κατάδικος διά να έχη την εὐνοίαν του δεσμοφύλακος τοῦ δίδει τὸ καλλίτερον μέρος καὶ τὸ στερεῖται ἐκεῖνος. Τέτοιοι ποῦ εἶναι οἱ δεσμοφύλακες δὲν εἶνε δυνατόν νὰ δώσουν τὴν ψυχὴν των εἰς ἄγγελον.

Ὁ διάβολος τοὺς ἔπιασεν μὲ τὴν ζεοβὴν του
κί' ὁ θεὸς τοὺς ἐκατόργησεν πάλιν μὲ τὴν
κ' ἐμίσησέν τους ὁ θεὸς καὶ βγήκαν ἀπ' ἐμ-
κ' ἐπῆρεν τους ὁ διάβολος κ' ἐμπῆκεν σταῖς
κοιλιαῖς των.

Διὰ τὸν ἰδικόν του τὸν δεσμοφύλακα ὁ Σαχλίκης λέγει:

Μόλις ἀνοίξει τὸ πουρνὸ τῆς φυλακῆς ἢ πόρτα
ἀνακοιτῶ μοι νὰ τοῦ πῶ «χίλια καλῶς ἐφάνης»
καὶ λέγαν το τὰ χεῖλή μου, ἄμμι ἢ καρδιά
ὄλοι σας τὸ κατέχετε τὸ τί καλόν του θέλω.
Εἰς γιῶμα κ' εἰς δεῖπνον μου ὀμοῦ ἐτρῶμεν
ἐμπρότερά μου ἐνέβγεον, πρωτότερα καθίζει
καὶ πάντα ἐπροτίμουν τον εἰς τὰ καλὰ

Καὶ μήπως τοῦλάχιστον ἤρχετο μόνος του; Ἐφερε μαζὶ του σκοτέρους καὶ παιδόπουλα, λομπάρδους καὶ τουδέσκους, οἱ ἐποῖοι ἐκάλοντο μαζὶ ἐτρῶγαν καὶ ἐπῆναν γερὰ ἀπὸ τὸ φαγητὸν τοῦ ποιητοῦ, ἐνῶ ἐκεῖνος τοὺς παρηκολούθει: σιωπηλὸς καὶ ἐσκέπτετο μὲ ἀριστοκρατικὴν περιφρόνησιν.

Ἴδε το ποῦ σ' ἐπίνωσεν ἢ μοῖρα σου, Σα-
εἰς ποῖαν κούρτην κάθησαι, κ' εἰς ποῖαν λότηαν
καὶ ποιοὶ ἄρχοντες εὐγενικοὶ κάθονται μετὰ
καὶ βλέπεις τους στὸ πλάγι σου καὶ χαιρέσαι

Οἱ δεσμοφύλακες πίνουν τραγουδοῦν, διηγοῦνται ιστορίες διὰ τὰ καλὰ κρασιά, διὰ τῆς ταβέρνας καὶ ὅταν ἐπὶ τέλουν φύγουν ὁ δεσμοφύλαξ πλησιάζει τὸν φυλακισμένον καὶ κουροῦνα στὸ μεθῆσι τοῦ ψιθυρίζει:

«Ἐγὼ τοὺς ἔφερα νὰ σὲ παρηγορήσουν».

Διὰ ἰ δὲ ὅλα αὐτὰ τὰ μαρτύρια; Διότι: τὰ ἔβαλε μὲ

τὴν Κωσταγιώταιναν. Τί ἦτον δὲ αὐτὴ ἡ Κωσταγιώταινα ἢ ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς ἔγγραφας δὲν ἐφρόντισε νὰ μᾶς τὸ εἰπῇ. Δὲν ἔφραν ἄλλως τε ὁ δυστυχὴς ὅτι ἡ διαφορὰ του μὲ μίαν γυναῖκα θὰ μείνη ἱστορικὴ καὶ ὅτι πέντε αἰῶνας ἀργότερον ὁ ἀσχρολόμυθος μὲ αὐτὴν. Αὐτὸς ὠμίλει εἰς τὸν φίλον του Φραντζεσκήν περὶ τῆς Κωσταγιώταινας ὡς γνωστῆς καὶ περὶ ὑποθέσεως ἢ ὅποια τότε θὰ εἶχε κἀμὴ κρότον καὶ θεωρεῖ περιττὸν νὰ ἐπαναλαμβάνει γνωστὰ πράγματα. Εἶμεθα ὑποχρεωμένοι: ἐπομένως νὰ μαντεύσωμεν ἀπὸ μερικοὺς στίχους τὴν ἱστορίαν εἰς τὰς γνωστὰς τῆς γραμμᾶς.

Καὶ ἐν πρώτοις ἡ Κωσταγιώταινα αὐτὴ φαίνεται ὅτι ἦτο πολὺ ἐλαφρὰ γυναῖκα. Εἰς ἓνα διόστιχον δίδει μίαν σπαρταριστὴν εἰκόνα τῆς.

Φιλοῦν τὴν Κωσταγιώταιναν κί' ὁ σκύλος τῆς
καὶ κλαῖουν τὰ παιδάκια τῆς κ' ἐκεῖνη χαχα-
νίζει.

Ἐπειτα φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε μία ἐποχὴ καθ' ἣν ὁ Σαχλίκης καὶ ἡ Κωσταγιώταινα ἦσαν πολὺ καλοὶ φίλοι. Ὁ ποιητὴς ἀγανακτισμένος διότι ἐξ αἰτίας τῆς εὐρίσκειται εἰς τὰς φυλακὰς ἐνθυμεῖται τοὺς καιροὺς ποῦ τὸν ἐκολάκευε καὶ τοῦ ἔλεγε:

Ἀγαπῶ σε
κί' ἀπ' τὴν εὐγένειαν τὴν πολλὴν στέκομαι
βλέπω σέ, κ' εἶσαι μετ' ἐμέ, καὶ πάλι ἐπιθυ-
μιῶ σε.

Ὅλα αὐτὰ ὅμως ἐπέρασαν. Τώρα οἱ δύο παλαιοὶ φίλοι εἶναι ἀσπονδοὶ ἔχθροι. Καὶ ὁ Σαχλίκης μὴ δυνάμενος νὰ ἐκδικηθῇ ἄλλως τὴν γυναῖκα ἢ ὅποια τὸν κατήγγειλεν εἰς τὴν Αὔθεντιαν καὶ τὸν ἐφυλάκισε χύνει τὴν γογγύην του εἰς διακοσίους καὶ πλέον στίχους, τῶν ὁποίων πολλοὶ δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀναφερθοῦν ἐδῶ, τόσον εἶναι ὠμοὶ καὶ βῆναυστοι.

Ἡ Κωσταγιώταινα ἐκάλητο εἰς τῆς «κάτω γειτονιᾶς» ἴσως ἐξῶ τοῦ Χάνδακος εἰς τὸ Μπόργκο, ὅπου εἶδαμεν ὅτι ἡ Ἀστυνομία ἀπηγόρευε νὰ παῖζον αἱ τὰ ζάρια, ἢ ὅπερ πιθανώτερον εἰς τὰς συνοικίας τοῦ του λιμένος, ὅπου ἔλα τὰ πρόχειρα κέντρα διασκεδάσεως, ὅπως συμβαίνει πάντοτε. Αὐτὲς ἡ κάτω γειτονιᾶς εἶναι ὁ τῆμος τοῦ Σαχλίκης.

Χριστὲ τίς κάτω γειτονιᾶς νὰ τῆς ἰδῶ καυμένες!

Ἐκεῖ λοιπὸν εἰς τῆς κάτω γειτονιᾶς γίνεταί ἓνα συνέδριον αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῶν γυναικῶν, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὴν Αὔθεντιαν ἓνα ξεχωριστὸν τόπον νὰ ἐγκατασταθοῦν. Ὁ Σαχλίκης μας δίδει τὰ ὀνόματα τῶν περισσοτέρων μελῶν αὐτοῦ τοῦ γυναικείου συνεδρίου τὰ ὅποια ἀναφέρω διὰ ν' ἀποδειχθῇ πρῶτον ὅτι καὶ πρὸ πέντε αἰώνων

των τὰ ὀνόματα ἐσχηματίζοντο γλωσσικῶς κατὰ τὸν ἴδιον τύπον ὅπως καὶ σήμερον, καὶ δεύτερον διότι ἀποδεικνύει ὅτι εἰς τὸν Χάνδακα εἶχον συγκροτηθῆ πάσης προελεύσεως ἐλαφρὰ πλάσματα. Συνήθων λοιπὸν ἐκτὸς τῆς Κωσταγιώταινας, ἡ Βαλαμῖνα, ἡ Κουλουμποῦ, ἡ τρεῖς Καβουροπούλας, ἡ Κυλουμπάδαινα, ἡ Ἀγγελίνα, ἡ Πιλάταινα, ἡ Σταυράκινα, ἡ Ἐρρίνα, ἡ Κουσουτσία, ἡ Μπεγκρίτα καὶ ἡ Ἐρετιόλεια, ἡ Μαρκεζίνα καὶ ἡ Σινρουρνάρα προφανῶς Ἰταλίδες, καὶ μία Κατερίνα μὲ τὸ ὄνομα—τὸ κόκκινο—μαντήλι καὶ ἄλλα: ἀμέτρητοι κ' ἀπεράσιαν νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν Αὔθεντιαν νὰ ὑποβάλουν τὰ αἰτήματά των. Εἰς τὸν δρόμον ἐπήγαιναν μὲ τραγοῦδια «κί' ἀπ' τὴν χάραν τους τὴν πολλὴν ἐχχανογελοῦσαν».

Ἡ Αὔθεντιαν ὅμως δὲν εἰσήκουσε τὴν αἴτησιν καὶ ἡ Κωσταγιώταινα καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ συνέδριον κατηχημέναι. Καὶ τότε μία διαβολικὴ ἐμπνευσις ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν τῆς Κωσταγιώταινας. Νὰ σκορπισθοῦν αἱ γυναῖκες αὐταὶ εἰς ὅλην τὴν χώραν καὶ νὰ προσπαθήσουν νὰ ξεμυαλισθοῦν ὅλες τῆς καθὼς πρέπει γυναῖκας. Δὲν εἶναι γνωστὸν ἂν ἐπραγματοποιήθη ἡ ἀπειλή. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρόκειται περὶ ποιητικῆς ὑπερβολῆς, ἢ ὅποια δὲν ἔχει ἄλλον σκοπὸν παρὰ νὰ πείσῃ τὸν Φραντζεσκήν νὰ φυλάγεται ἀπὸ γυναῖκας αἱ ὅποια εἶναι ἱκαναὶ νὰ κἀμουν τόσας ἐνεργείας. Εἰς τὰ διάμεσα τῶν στίχων αὐτῶν ἀνα-

φέρεται καὶ μία διαπόμπευσις γυναικὸς κουρεμένης, πιστοποιεῖται ὅτι εἰς τὴν ἀλλὴν τῶν ἀτυχησάντων συζύγων ἐτοποθετοῦντο τὰ σύμβολα τῆς συζυγικῆς ἀπιστίας, ἀνεκατεύονταν δὲ καὶ ἓνας ἐπίσκοπος—ἄγνωστον ἂν ὀρθόδοξος ἢ καθολικὸς—καὶ μερικοὶ φλόροι. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως λοιπὸν τῆς καταστάσεως τῶν δημοσίων ἡθῶν εἰς τὴν Κρήτην κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα ἡ τρομερὴ Κωσταγιώταινα μᾶς προσέφερε μίαν σπουδαίαν ὑπηρεσίαν. Ἡ ἀντιπάθεια τοῦ Σαχλίκης πρὸς αὐτὴν ἐγένεν ἀφορμὴ νὰ μάθωμεν μερικὰ πράγματα τὰ ὅποια χωρὶς τὴν βλασιστατὴν ἐμμετρον διατριβὴν τοῦ ποιητοῦ ἐναντίον τῆς δὲν θὰ τὰ ἐγνωρίζαμεν,

Ἀπὸ ὅσα ἀνέφερα—καὶ ἀπὸ ὅσα ἀναγκασίως παρέλειψα—περὶ τοῦ Σαχλίκης ἐξάγεται ὅτι ὁ Κρητικὸς στιχουργὸς δὲν ἔχει οὔτε τὴν χάριν οὔτε τὸ φιλοσοφικὸν μέθυ, οὔτε τὴν μέρμησιν τοῦ Πρωγοπροδρόμου. Εἶναι στιχουργὸς κοινὸς χωρὶς φαντασίαν, χωρὶς ποιητικὴν πνοήν, μὲ τὸν στίχον χαλαρὸν καὶ ἀκατέργαστον, μὲ ἐπαναλήψεις κουραστικὰς. Δὲν ἐπιθυμῶ κ' ἐγὼ νὰ σὲς κουράσω περισσότερο μὲ τὸν ποιητὴν μου. Ἄλλως τε ἐνόηκωσεν ἤδη καὶ πρέπει νὰ γυρίσετε εἰς τὸ σπίτι διότι ὅπως λέγει ὁ Σαχλίκης:

ὅπου γυρίζει σκοτεινὰ πολλὰ κακὰ εὐρίσκει
κ' ἀρροστίει ἢ κοίλασεῖς κ' ὑστερακλαὶ καίπορησει.

Γ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

FRANCIS JAMMES

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΘΑΝ' ΟΔΟΤΙΜΟ ΜΕ ΡΟΔΑ...

Τὸ σπίτι θαν' ὀλόγιμο μὲ ρόδα καὶ μὲ σφῆκες.
Καὶ νὰ χτυπάῃ ὁ ἔσπερινός τ' ἀπόγευμα θ' ἀκούμε
καὶ τὰ μῆξ πέτρας διάφανης στο χρωῖμα τὰ σταφύλια
στὸν ἥλιο, σ' ἠσυχὴ σιὰ θὰ μοιάζουν νὰ κοιμοῦνται.
Πῶς θὰ σ' ἀγαπῶ! Τὴ καρδιά μου ὀλόκληρη σοῦ δίνω
τῶν ἰσοτιμῶν χρόνῳ, τὸ εἰρωνικὸ μου πνεῦμα,
τὴν περηφάνειά μου καὶ τοὺς ἀπ' ἄσπρα ρόδα στίχους
κί' ὅμως δὲν βρῖσκεσαι γιὰ μέ, ἀγνώριστῃ μοῦ εἶσαι.
Κί' αὐτὸ ποῦ ξέρω μοναχά, πῶς ἂν στὸν κόσμον ἐξοῦσαι,
κί' ἂν σὰν ἐμένα ἐδρίσκουσιν στὸ βῆθος τῆς κοιλάδας,
γελώντας θὰ φιλιόμαστε μὲς' στὰ ξανθὰ μελίσινα,
στὸ δροσερὸ ποτάμι: πλάι, μὲς' στὰ βαθεῖα τὰ φύλλα.
Δὲ θ' ἀκουγότανε παρὰ τοῦ ἡλιοῦ μοναχά ἡ ζέστη.
Καὶ τὴ σιὰ τῶν φροντουκιῶν πάνω σ' αὐτὴ σου θάχες,
μετὰ, τὰ γέλοια παύοντας, θὰ ἐνόηναμε τὰ χεῖλη,
γιὰ νὰ ποῦμε τὸν θελκτικὰ ἀνέχραστο ἔρωτά μας
καὶ θάβρισκα στὸ κόκκινο τοῦ χείλους σου τὴ γεύσι
σφηγῶν, καὶ σταφυλιῶν ξανθῶν, καὶ ρόδων ροζ στο χρωῖμα.

(DE L'ANGELUS DE L'AUBE
À L'ANGELUS DU SOIR)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΦΑΜΠΕΛΗΣ

ΝΥΣΙΑ

Σὰν ἄρπαξα καὶ ῥιλιῆσα
τὰ ρόδινα νυχάκια,
γιὰ ν' ἀποκτήσω τόκανα
θάρος μὲ τὴ φωτιά,
Γιατὶ εἶχαν φλόγα πιε ἡμερη
ἀπ' τὰ δυὸ σου τὰ χεῖλιάκια
καὶ ἐκαίγανε λιγότερο
καὶ ἀπο μισὴ ματιῶ...

ΣΜΥΡΝΗ

ΟΔΓΑ Κ. ΒΑΤΙΔΟΥ
(Τῆς Συντροφικῆς -οἱ Νέου)

ΚΟΥΡΑΣΤΗΚΑ

Στὴν ἐξαφάνει ζῆτῶ τὴ μόνη σωτηρία
ποῦ θὰ μὴ μὴ μὴ κάποτε στὸ βίβ μου νὰ βρῶ,
γιὰ νὰ ξεφύγω ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ κἀθε μιά κακία
καὶ σ' ἓναν κόσμον ἠσυχῆ, γλυκὰ νὰ κοιμηθῶ.
Κουράστηκα μὲς' στὴ ζωὴ μὲ πόθο νὰ παλεύω
καὶ μὲ προσπάθειαν ἰσχυρὴ κατὶ: νὰ κυνηγῶ
γιὰ νὰ μὴ μὴ κἀμμιὰ φορὰν ἴσως καὶ νὰ χορεύω,
ἀλλὰ στὸ τέλος ἐπειτα αἰῶνια νὰ ποῦν.
Ὅλα τὰ ὠραῖα ἀδιάρρηκτα στὸν κόσμον πιὰ κυττάξω
κί' ἀνήμπορος, ἀδύναμος εἶμαι νὰ κινήθῶ,
οὔτ' ἀφορμὴ, οὔτε στιγμὴ βρῖσκο νὰ διασκεδάξω
κί' ὁ μόνος πόθος μου εἶνε αὐτός—γλυκὰ νὰ κοιμηθῶ.

ΓΕΡΓΟΣ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑΣ

Β'.

Ο κ. Ιωάννης Παπαλουκᾶς. Πληρεξούσιος Φθιωτιδοφωκίδος ἐπαξίως καταλαμβάνει τὴν θέσιν του εἰς τὴν πολιτικὴν ἡμῶν πινακοθήκην. Ὁ ἐκ Λαμίας πολιτευτὴς ἐξελέσεται ραγδαίως εἰς πολιτικὴν φυσιογνωμίαν ἀξίαν τῆς ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἐκ μέρους τῆς δημοσίας γνώμης.

Αἱ ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει ἀγορεύσεις του πολιτικώτατοι σκοπιμώτατοι, μελετημένοι, ἐντὸς τῆς οὐσίας πάντοτε τῶν πραγμάτων, πνευματώδεις, εὐστροφοί, χιουμοριστικῶς διέγραψαν τὸν νέον πολιτικὸν ἄνδρα τὸν χωροῦντα με βήμα ἀταλῆς πρὸς τὴν πολιτικὴν μεσουράνησιν. Ὁ κράτιστος δικηγόρος τῆς Λαμίας, ὁ δημοφιλὴς πολιτευτὴς τῆς Λοκρίδος, καθίσταται μορφή πανελληνίας, ἐπιβαλλομένη διὰ τοῦ σεμνοῦ καὶ σταθεροῦ πολιτικοῦ βίου ὃν ἐλάμπρυνον ἦδη κοινοβουλευτικοὶ ἀγῶνες ἀξιοπρόθετος τῆς ἐκτιμῆσεως τοῦ παρ' ἡμῖν πολιτικοῦ κόσμου.

Τὰ πολιτικὰ αὐτὰ προσόντα τοῦ σθεναροῦ πολιτευτοῦ τῆς Φθιωτιδοφωκίδος δὲν εἶναι ἀπόρροια τυχαίων περιστάσεων. Εἶναι τὸ ἐπιστέγασμα ἰδιαιοῦσης ἐπιστημονικῆς μορφώσεως, εὐγενοῦς φιλοδοξίας, ἐξαιρετικῆς δραστηριότητος φεικτεῖνης ἀντιλήψεως, εὐρυψυχίας πνευματικῶν ὀριζήσεων, ἀόκνου ἐργατικότητος καὶ ἐνδελειχοῦς καὶ ἐπιμελοῦς θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς ἐρεῦνης τῶν πολιτικῶν ζητημάτων τῆς πατρίδος.

Γνώστης τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, κάτοχος καὶ τῶν πλέων ἀσημάτων αὐτοῦ λεπτομερειῶν ἐνήμερος εἰς πᾶσαν νομοθετικὴν ἐξέλιξιν καὶ μεταβολήν, ἀόκνως παρακολουθῶν τὰς ἐργασίας τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν ὑποβαλλομένην νομοθετικὴν ἐργασίαν, ἀπέβαινε κατὰ τῆς συνεδριάσεώς τῆς ὁ ἐγκρατέστερος ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν ζητημάτων, ἀναπτύσσων τὰς γνώμης του με συναρπάζουσαν εὐλογιστίαν, με ἀπαράμιλλον θετικότητα, με σαφήνειαν καὶ πλήρη ἐπιγνώσιν. Σιζητούμενου τοῦ νομοσχεδίου περὶ φωτοπαθολογικῆς ὑπηρεσίας ἐπροκάλεσε διὰ τῆς ἐπεμβάσεώς του τὴν προσοχὴν τῶν συναδέλφων του ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος. Ὁλόκληρος ἡ Ἐθνοσυνέλευσις εὐρίσκειτο ἐν πλανῇ. Ἐφρόνον οἱ παρερισκόμενοι Ἀρχηγοὶ καὶ πληρεξούσιοι οὐ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ἀρεώρα τὴν καταπολέμησιν τοῦ δάκτου, ἐνῶ τοῦτο εἰς οὐδεμίαν εὐρίσκειτο συνάφειαν πρὸς τὴν γενικὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ὁ κ. Παπαλουκᾶς κατὰ σύστημα μελετῶν καὶ ἀνερευνῶν τὰ νομοσχέδια κατέδειξε τὸ σφαλρόν τῶν ἀντιλήψεων καὶ ἐπροκάλεσε τὰ συγκατηρήματα τοῦ Ἡγέτου τοῦ Μεταρρυθμιστικοῦ κόμματος κ. Στρατόν ὅστις με ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν ἀνεγνώρισεν ἐν τῇ προσώπῳ του τὸν σοβαρὸν τὸν ἐμβριθῆ καὶ μελετηρὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἐθνίου.

Ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Συντάγματος ὁ κ. Παπαλουκᾶς, ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων νομικῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐξέφερε γνώμην ὅτι πιστῆς ἐφαρμογῆς χρήζει τὸ Σύνταγμα καὶ οὐχὶ μεταρρυθμίσεως τῶν διατάξεων του καὶ ἢ ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει γενομένη συζήτησις ἐπὶ τῶν Συνταγματικῶν διατάξεων, ἐδικαίωσε τελείως τὴν γνώμην του, ἐφ' ὅσον μεθ' ὅλας τὰς ἀτελευ-

τήτους ἀγορεύσεις τῶν διαφόρων ρητόρων τὰ μέχρι τοῦδε ψηφισθέντα ἀρθρὰ τοῦ Συντάγματος ἀπέμειναν ἄθικτα, ὅπως ὑπῆρχον εἰς τὸ ἰσχύον Σύνταγμα.

Ἐστραμμένος πρὸς τὸ προέχον ἐθνικὸν ζήτημα καὶ τὸν νοῦν ἔχων πρὸς τοὺς τετιμημένους ἐφέδρους οὐχὶ ἀπαξ ἐδήλωσε καὶ ὑπέμνησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ὀφείλει νὰ ἐπισπεύσῃ πᾶσαν ἀναγκαίαν ἐργασίαν πρὸς ταχεῖαν λύσιν τοῦ Ἐθνικοῦ ζητήματος, λύσιν ἱκανοποιούσαν τὴν Ἐθνικὴν φιλοτιμίαν καὶ ἔχουσαν ἐπακόλουθον τὴν γενικὴν ἀποστράτευσιν, ὅπως ἐπανέλθουσιν εἰς τὰς ἐστίας τῶν οἰκογενεῶν ταλαιπωρηθέντες ἐφέδροι.

Ἐμίλησε πάντοτε καὶ ἐξέθεσεν ὡς πρόγραμμα τῆς πολιτείας του ὅτι δέον νὰ γείνοιεν ἀσθηταὶ οἰκονομίαι εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Διοικήσεως ἀνευ τῶν ὁποίων δὲν ἀνεγνώριζε τὸ δίκαιον τῆς ἐπιβολῆς νέας φορολογίας ἀπέκρουσε δὲ πᾶσαν ἰδέαν νέας ἐπιβαρύνσεως τῶν λαϊκῶν τάξεων.

Ἐπεστήριξε τὴν γνώμην ὅτι δέον δι' ἀποκεντρωτικῶν νόμων ν' ἀπαλλαγῶσιν ὅλοι οἱ κλάδοι τῆς Διοικήσεως ἀπὸ τὴν ἐπέμβασιν τῆς πολιτικῆς. Ὁνειροπολεῖ τὸν Ἕλληνα ὑπάλληλον ἰδανικὸν ἐκτελεστήν τοῦ καθήκοντος καὶ ἔχει τὸν εὐγενῆ πόθον νὰ ἀντιλαμβάνεται τὸν πολίτην ἀντικείμενον σεβασμοῦ ἀπὸ τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας. Εἶνε μία ἀπὸ τὰς μεγάλας πολιτικὰς ἀρετὰς του ὁ πόθος τῆς χειραφετήσεως τοῦ κρατικοῦ ὄργανου ἀπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς πολιτικῆς. Καὶ τοῦτο πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τοῦ πολίτου ἀλλὰ καὶ τοῦ πολιτευτοῦ ὅστις ἂν φιλοδοξῇ νὰ καταστῇ βελτίον ἑαυτοῦ ὀφείλει νὰ μὴ σπαταλᾷ πολὺτιμον χρόνον πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν μικροπολιτικῶν συμφερόντων τοῦ ἀτόμου. Ὁνειροπολεῖ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ περιορισμένους εἰς τὰ ὑψηλὰ αὐτῶν καθήκοντα, εἰς τὰ καθήκοντα τὰ ἀπὸ τοῦ πολιτεύματος διαγραφόμενα, τοῦ νομοθετεῖν τοῦτέστιν καὶ ἐλέγχειν τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως. Διὰ τῶν μέτρων αὐτῶν δικαίως πιστεύει, ὅτι θέλει κατὰ πολὺ περιστάλη ἢ ἐσωτερικῆ κακοδιοικήσεως.

Εἰς τὸν κ. Παπαλουκᾶν κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ τὴν πολλὴν ἐπιμονὴν του ὀφείλεται ἡ ψήφισις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, δι' οὗ ἠλαττώθη ὁ βαρὺς φόρος τῶν ἀδειῶν ὀπλοφορίας τῶν ποιμένων, τῶν ζοιμπόρων τῶν γεωργῶν, τῶν ταξιδιωτῶν, τῶν κυνηγῶν. Εἰς τὴν ιδιότητα τῶν τελευταίων ὑπάγεται καὶ ὁ ἴδιος περιφέρμος κυνηγὸς καὶ Προέδρος τοῦ Κυνηγετικοῦ Συλλόγου Λαμίας.

Ἐπίσης εἰς αὐτὸν κατὰ πολὺ ὀφείλεται ὁ ψηφισθεὶς νόμος πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐπιτροπῶν ἐπιτάξεως κτηνῶν, δι' ἃν εἶχον ἐπιβληθῆ χιλιάδες δραχμῶν πρόστιμα ἐκ πλάνης κατὰ τὸ πλεῖστον.

Εἰς αὐτὸν ἐπίσης ὀφείλεται ἡ ἐκμαιευνθεῖσα μετὰ πολλὰς ἀγορεύσεις του ἀπόφασις τῆς ὑπολύσεως τῶν ἀτυγῶν ἐφεδρῶν τῆς κλάσεως 1904 καὶ ἀπαντες οἱ ἐφέδροι τῆς κλάσεως ταύτης ἀνά τὴν Ἑλλάδα ἀνεκήρυξαν αὐτὸν προστάτην των, καὶ πανταχοῦθεν ἀκούονται εὐχαὶ χιλιάδων οἰκογενεῶν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ἐχὼν τὸ θάρρος τῆς γνώμης ἀντετάχθη πολλὰς κατὰ

τῶν ἰδεῶν τοῦ κ. Γούναρη καίπερ φίλος του. Ἀνεκήρυξεν ὡς δόγμα, ὅτι πάντες ὀφείλουσι νὰ τάσσονται εἰς κόμματα, διότι ἀνευ αὐτῶν δὲν νοεῖται Κοινοβουλευτικὸν πολιτεῖμα, καὶ ἐχαρακτήρισε τὴν εὐστάθειαν ὡς κυριωτέραν ἀρετὴν τοῦ πολιτευτοῦ, ἤλεγξε δὲ συναδέλφους του διὰ τὴν ὀσιτάθειαν καὶ τὴν μετᾶστασιν τῶν ἀπὸ κόμμα εἰς κόμμα διὰ λόγους προσωπικοῦς.

Μετὰ προθυμίας καὶ εὐσυνειδησίας ἐξαιρετικῆς παρέσχε τὴν συνδρομήν του εἰς πᾶσαν σύστασιν τῶν συμπολιτῶν του πρὸς ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων κοινῆς ὀφελείας καὶ διεκπεραίωσιν πάσης δικαίας ὑποθέσεως των. Πλεῖστα δὲ ἔργα ὡς ἡ σύστασις στρατολογικοῦ παραρτήματος ἐν Λαμίᾳ, ἱδρύσεις Γυμνασίων καὶ Ἑλληνικῶν καὶ Δημοτικῶν Σχολείων, σύστασις τηλεγραφείων καὶ τηλεφωνείων κτλ. εἰς τὰς ἐπιμύονους ἐνεργείας αὐτοῦ ὀφείλονται.

Αἱ ἀγορεύσεις του ὑπὲρ γενικῆς σημασίας ζητημάτων φανερώουν τὴν πολιτικὴν τὸν κ. Παπαλουκᾶ καὶ τὴν ὑπέροχον ἀντίληψίν του διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς κοινωνικῆς προόδου.

Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως, τῶν συντάξεων, ὑπὲρ τῶν χαλαροπληκτικῶν, ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τῶν ὁδῶν καὶ τῆς ἐξυπηρέτησεως τῆς συγκοινωνίας ἐν γένει, ὑπὲρ τῶν τραυματιῶν τοῦ πολέμου. Συνηγορεῖ καὶ ἐργάζεται ἀποτε-

λεσματικῶς διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ μισθοῦ τῶν δικαστικῶν. Ἀποβλέπων εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς Δικαιοσύνης, τοῦ πρωτίστου θεμελίου τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς εὐημερίας, καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν ὕλικήν ἄνεσιν τοῦ δικαστικοῦ Σώματος, συνεχίζων οὕτω τὸ ἀπὸ τοῦ 1910 ἐνδιαφέρον του ὅπερ μετὰ σθένους ἐπέδειξεν κατὰ τὰς ἐν τῇ τῆτε Βουλῇ ἀγορεύσεις του.

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ὁ κ. Παπαλουκᾶς.

Ἄμεμπτος ὡς πολιτικὸς, ὑπέροχος ὡς ἐπιστήμων, εὐθύς ὡς ἄτομον, με ψυχικὴν εὐγένειαν ἐξαιρετικὴν, ξένος ποδᾶστησολαστικότητι, με πλάτωνγγέλῳτα καὶ παρατεταμένον εἰς τὰ χεῖλη, με τὴν φαιδρότητα εἰς τοὺς λόγους, φίλος ἐκλεκτὸς καὶ με νεωτεριστικὰς τὰς ἀντιλήψεις τῆς ζωῆς, ὀμιλητὴς θελατικὸς με τὴν ἐλαφρὰν καὶ ἰδιόζουσαν στερεολαδδίτικην προφορὰν του. Τὸν λατρεύουσιν οἱ συμπατριῶται του καὶ ἡ πολιτικὴ του σταδιοδρομία διαγράφεται σαφῆς καὶ ὀριστικῆ εἰς τὸν ὀρίζοντα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις εὐχεται νὰ τὸν χαιρετήσῃ ὡς τὸν μέλλοντα Ἐπιθεωρητὴ τῆς Δικαιοσύνης ἢ ὀρθότερον καὶ σκοπιμότερον τῆς Γεωργίας.

ΚΗΦΙΣΣΙΩΤΗΣ

ΤΟ ΕΡΗΜΙΚΟ ΣΠΙΤΑΚΙ

ΣΕΛΗΝΗ

Ἐγὼ λατρεύω κι' ἀγάπῳ μίαν ἑμορφίαν αἰώνια, μίαν ἑμορφίαν ποῦ ἀγάπησα καὶ πάντα θ' ἀγαπῶ. καὶ με τὴ μαύρη χειμωνιά καὶ τὰ γιὰ χελιδόνια μαζί καὶ τὸ θρινόπωρο τὸ πλέον θλιβερό;

Καὶ τόσο τὴν ἀγάπησα καὶ τὴν λατρεύω ἀκόμα τώρα καὶ πάντοτε πιστὰ, ὅσο καιρὸ θὰ ζῶ. ὥστε μαζί μ' αὐτὴν θαρρῶ θὰ κατεβῶ στὸ γῶμα. θαρρῶ καὶ πῶς τὴ λάτρευα καὶ πρὶν νὰ γεννηθῶ.

Κ' οἱ μέρες οἱ μονότονες κυλοῦνε καὶ διαβαίνουν στὸ σιωπηλὸ σπιτάκι μας ἀργὰ καὶ θλιβερά, μὰ οἱ μέρες ποῦ κυλοῦν θαρρῶ πῶς πρὸς γλῶσσά με δένουν πολὺ γλυκὰ ὡς φαίνεται σε κείνον ποῦ ἀγαπᾷ.

Κι' ἓνα θρινόπωρο παλῆς τὸ σπιτί μας σκεπάζει, θρινόπωρο παντοεινὸ, γλυκὸ καὶ θλιβερό, μιά ὕψη. μονότονη νοτιά στὴ στέγη ἀπάνω στάζει. κι' ἓνα βαρὺ ψυχάλισμα ποῦ ὡς τόσο τ' ἀγαπῶ.

Ἡλιος ποτὲ χερουμένος τὸ σπιτί νὰ φωτίσῃ, καὶ χερουπὴ καμμιὰ γιορτῆ. Ἀλλὰ γιὰ μένα ἀρκεῖ τὸ θλιβερὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη νὰ χεῖ ἀνθίσῃ τῆς γλυκειᾶς κόρης ποῦν' γιὰ με καὶ εὖς με καὶ ζωή!

1920 Γιάννης Καψαμπέλης

Ἦταν στὴν ἐξοχὴ μακριὰ τ' Αὐγούστου κάποιον [βράδυν] ὀλόγυρά μου ἀπλώνεται μιά ἀπέραντη γαλήνη καὶ στὰ βαθειὰ τοῦ ὀρίζοντα καὶ πάνω ἀπ' τὸ [λιβάδι] ὄργα τραβᾶει νὰ κοιμηθῇ μιά ὠχρόλευκη σελήνη.

Φῶς τρέμιο καὶ μυστηριακὸ κι' ὀλόγλυκο ἀπλώνει πάνω ἀπ' τὰ πεῦκα ὡς γλυστρᾶ καὶ τίς κορφές [σιμώνει,] κι' ὅσο τραβᾶει πρὸς χαμηλὰ τ' ὠχρόλευκο τὸ χρώμα γίνεται κίτρινο ἑλαφρὸ, πρὸς κίτρινον ἀκόμα.

Καὶ τώρα τοῦ τριαντάφυλλου τὰ χρώματα ἔχει πάρει (στὸν κίτρινον ἔσταμάτησε ν' ἀντικατεῖ ἡ φλογέρα) ἐπῆρε κίτρινο πολὺ. τοῦ πορφυρῶ τὴ χάρη, τοῦ ματωμένου τ' οὐρανοῦ κι' ἐχάθη στὸν αἰθέρα.

Πάνω ἀπ' τὰ πεῦκα τώρα πιά, στὴ σιγαλιὰν ἐπάνω μονάχα κάποιια πυρκαϊὰς τὸ τέλειωμα ἔχει μείνει. τ' ὄραο τῆς σελήνης φῶς ἐσβύστηκε τὸ πλάνο κι' ἀπλώνεται γύρω παντοῦ μιά ἀτέρμονη γαλήνη.

1920 Γιάννης Καψαμπέλης

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΚΑΝΑΡΗ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΟΓΟΝ ΤΟΥ Κ. ΜΕΝΑΡΔΟΥ

Ἄξιός τοῦ μεγάλου κατορθώματος τοῦ Ψαριανοῦ ἥρωος ὑπῆρξεν ὁ λόγος τοῦ καθήγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Μενάρδου εἰς τὴν Χίον. Ὁ κ. Μενάρδος ἀφηγήθη τὰς προμερὰς σφαλῆς τοῦ 1822 καὶ ἀρῶν ἐξέθεσε λεπτομερῶς τὴν περιπέθεισιν τῆς Ναυαρχίδος εἰσπλήθην εἰς τὰ πολιτικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἥρωικῆς ἐκείνης πράξεως, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔξω αὐτῆς.

«Ὁ διασωθείς ὑποναύαρχος τοῦ Καρλιῆ—εἶπεν ὁ κ. Μενάρδος—ἀπέσυρεν τὸν ὑπόλοιπον στόλον ἐντὸς τοῦ στενοῦ τῶν Δαρδανελλίων. Οἱ Χίοι εἶχον ἐκδικηθῆ καὶ ἡ θάλασσα ἀνήκεν εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ πάλιν. Τοιοῦτοτρόπως διέφυγον τὴν Χιακὴν καταστροφὴν αἰῶναι ἡσυχία καὶ τῆς Ἀσίας εἶχε διακοπῆ, ἴσοι ἀξιωματικοὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς εἶχαν ἐκλείψει. Τὸ δὲ σπουδαιότατον, ὁ τύραννος ἠσθάνθη τὴν ταπεινώσιν τῆς ἡττίας, τὴν ἀπώλειαν τοῦ κρᾶτους τῆς θαλάσσης, τὸ ὅποιον κατόπιν μόνον μὲ τὸν βοήθειαν τὴν Αἰγυπτιακὴν κατώρθωσε προσκαιρῶς νὰ ἀνακτήσῃ.

Ἄλλ' ἡ πρώτη ἐκείνη ἀπελευθέρωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Αἰγαίου, ἡ ὀφειλομένη εἰς τὸν βραχίονα ἐνὸς ἀνδρός, ἀπήχησε πανταχοῦ ὡς οὐδὲν τῶν ἔως τότε κατορθωμάτων τοῦ ἀγῶνος. Καὶ εἶνε ἀναμφίβολον ὅτι καθ' ὅλην τὴν ἐπανάστασιν τὰ τρόπια τῆς ξηρᾶς, πλὴν μίᾳ μόνον ἡττίας, τῆς πτώσεως τοῦ Μεσολογίου, δὲν ἐξέπληξαν τὸν κόσμον τὸσον ἰσχυρῶς, ὅσον τὰ ναυικὰ μεγαλοεργήματα τῶν Ἑλλήνων».

Καὶ ἀνέφερε τὰς 3 φάδας τοῦ Βίκτωρος Οὐγκῶ...

CANARIS CANARIS
NOUS' N' AVONS OUBLIE

Ἄλλ' ἡμεῖς, ἐξηκολούθησεν, οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν ποιήσιν τὸσον εὐγενῆ καὶ θὰ φυλάξωμεν ἀχώριστα ὡς σύμβολα ὑψηλὰ τὰ ὀνόματα τοῦ Οὐγκῶ καὶ τοῦ Κανάρη.

«Ἰδοῦ, κύριοι, ἔργον ἐπάξιον ἀληθῶς μίᾳς ζωῆς νὰ στήσῃ κανεὶς τὸν ἱστορικὸν τοῦ Κανάρη ἀνδριάντα. Δὲν εἶμαι, δυστυχῶς, ἐγὼ ὁ ἀνδριαντοποιὸς ἐκείνος. Ἄλλ' ὅτι πρὸ πάντων ἀγαπῶ τῆς ἐξαιτίας ἐκείνης φυσιογνωμίας ἦσαν τὰ ἐξῆς δύο κύρια χαρακτηριστικά: Πρῶτον, ἡ θυμαριστή, ἡ πανταχόθεν μαρτυρουμένη, μετριοφοροσύνη. Ὁ Κανάρης καὶ γηράσας δὲν ἐννοοῦσε καλὰ

καλὰ τὴν ἰδικὴν του δόξαν. Τὸ ἄλλο χαρακτηριστικὸν ἦτο εἰς σπανιότερον Ὁ Κανάρης δὲν ἐζήτηε ἀρχηγίαις, δὲν ἐκαλλίσγει κόμμα. Ὁ νέος Θεμιστοκλῆς ὑπῆρξεν ὁμοῦ καὶ Ἀριστείδης.

Καί, ἐφ' ὅσον ἐγήρασκειν, ἀπέβαινε μαγνήτης ἐνώσεως ὁ σιδηροῦς ἐκείνος κολοσσός. Καὶ ἰδοῦ διατὶ, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἥρωες τοῦ ἀγῶνος, καθὼς οἱ πλεῖστοι πηλαιοὶ μεγάλοι τῆς Ἑλλάδος, εἶδον πολλαπλᾶς τῆς δόξης μεταπτώσεις, ὁ Κανάρης ὡς ἄλλος Τιμολέων, ὡς ὁ Γαριβάλδης τῶν Ἰταλῶν, ὑψώνετο ἀδιακόπως διὰ τοῦ χρόνου. Καὶ ὅταν 67 ἐτῶν ἔβαινε πρὸς τὴν ἀνέπερον δύσιν τῆς ζωῆς του, προχωρῶν πρὸς τὴν ἀνοικτὴν πύλην τῆς ἀθανασίας, συνήθροισε γύρω του τῶν 1877 ἐν μέσῳ τῆς μεγάλης ἐθνικῆς τρικυμίας τοὺς ἀρχηγούς τῶν πολιτικῶν κομμάτων

κ' ἡ τρικυμία σκόρπισε στὰ χέρια τοῦ Κανάρη.

Καὶ ἀπέθανεν ὁ Κανάρης ὡς πρωθυπουργὸς τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος ἐντὸς τοῦ ταπεινοῦ οἴκου τῆς Κυψέλης. Ἐκεῖ τοῦ ἐφίλησε τὴν δεξιὰν ἄξιός ποιητῆς, μεγάλη καρδίᾳ, ὁ Βαλαωρίτης.

Τὴν νύκτα ποῦ παράδερνες μ' ἕνα δαυλὶ στὸ χερί, κανέναις μάντις σῶλεγε ὅτι θενάρεθ ὦρα νὰ δῆς, Κανάρη, ἐλευθέρη τὴ δύστηνη τὴν χώρα; Ἐνῶ μὲ πρὸς σου, δάκρυα, μῶδιος τὴν εὐχὴ σου καὶ μοῦπες, λιονταρόκαρδε: Μὴν κλαῖς, δὲν θὰ [πεθάνω] πρὶν ξαναγιώσω μιά φορὰ καὶ πρὶν νὰ ξεθυμῶν».

Δὲν ξαναγιώσω, λεοντόκαρδε, διότι εἰς τοὺς θνητούς, ἔστω καὶ Κανάρηδες, δὲν ἐδέθη νὰ ξαναγιώσουν. Ἄλλὰ ἐξεθύμανεν ἔκτοτε δις καὶ τρίς τὸ ναυικὸν τὸ Ἑλληνικόν, εἰς τὸ ὅποιον ἐχάρισες τὴν δόξαν σου τὴν ἀπειρον, τὸ τίμιον παράδειγμά σου. Ἄν δὲν ἐξηπλώθης πολεμῶν ἐπὶ καταστρώματος ὑψηλῆς ναυαρχίδος, ὡς ὁ Νέλεων; Ἄν ἀπέθινες ὅπως ἔζησες πτωχός, ἀπορρίψας συντάξεις καὶ ἀμοιβὰς, ἐπὶ κλίνης ἀχυρῆνης, ὁ πρῶτος Ἑλληνικὸν πλοίου κινουοβολισμός θ' ἀντιλαλή διὰ παντός τὸ ὄνομά σου.

Ἄλλ' ὅτι συνέβη ἔκτοτε δὲν θὰ ἠδύνατο κανεὶς νὰ σοῦ προεἶπῃ μάντις. Ὅτι ὁ μέγας Παυσάχ, ὁ δυνάμενος διὰ νεύματος νὰ σείσῃ τρεῖς ἡπείρους, θὰ κατῆντα πτωχὸν ἄθυρμα ξένων ἀρμοστῶν. Ὅτι τὰ σύννορα τὰ Ἑλληνικὰ θὰ μειοτοπίζοντο πέραν-πέραν, εἰς τοὺς βράχους τοῦ Εὐξείνου. Ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς θὰ ἦτο σή-

μερον ἐλευθερωτῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἀσίας, τιμωρός, ὅπως καὶ σύ, τῆς λύσεως τῶν πασσάδων. Ποῖος τολμητῆς μάντις θὰ ἠδύνατο νὰ σοῦ προφητεύσῃ πάντα ταῦτα, μετριοφρον Ψαριανῆ; Καὶ ὅμως ὅλα, ὅλα κατ' ἀλήθειαν εἶνε οἱ καρποὶ τοῦ δένδρου ποῦ ἐφύτευε πρὸ ἐκτὸν ἐτῶν ἡ δεξιὰ σου.

Τὰ πάντα ἠλλαξαν ἔκτοτε ἐκτὸς τῆς λύσεως τῶν πασσάδων... Ἄλλὰ πατοῦντες σήμερον ἐπὶ τῆς μακαρίας νήσου, καμαρώνοντες ὅλην τὴν γύρω μας ζωὴν, ὅση ἀνεβλάστησεν ἐπὶ τοσοῦτου

πένθους, πῶς δυνάμεθα νὰ ἀμφιβάλωμεν ὅτι γρηγόρα ἢ ἀργὰ καὶ ἡ Αἰολίς, ἡ Βιθυνία, ὁ Πόντος ὅπως ἡ Χίος, θ' ἀναζήσου; Ὅτι θὰ ἴδωμεν πραγματοποιούμενον καὶ τὸ ἀπώτατον ὄραμα, ποῦ θὰ ἐβλεpes ἐξάπαντος, ὅταν ἐξήρχετο Κανάρη, θριαμβευτῆς ἐκ τοῦ λιμένος τούτου. Ἰδοῦ πόσῃν πεποιθῆσιν ἀντιλοῦμεν σήμερον κατὰ τὸν πρῶτον τοῦ θριάμβου σου αἰῶνα, προσερχόμενοι ἐδῶ, καὶ ἀναπολοῦντες ἐπὶ τόπου εὐλαβῶς τῆς Χίου τὰς σφαγὰς, τὰς φλόγας τοῦ δαυλοῦ σου.

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Στὸ τέλος κάθε πράξεως, στὸ τέλος κάθε ζωῆς, ἀκόμα καὶ κάθε εὐτυχίας βρισκεται ὁ καταστάλαγμα μιά μελαγχολία. Εἶναι τὸ θλιβερὸ τέλος κάθε ἱστορίας καὶ τῆς πρὸ ὀνειρεμένης καὶ τῆς πρὸ φανταστικῆς. Εἶναι τὸ θλιβερὸ χροῖμα ποῦ δὲν λείπει ἀπὸ καμμιὰ ζωγραφικὴ σύνθεσις τῆς ζωῆς. Εἶναι σὰ μιά ἐξελαστήριος θυσία τὴν θεὰ τοῦ Πόνου.

Ὁ Πόνος δὲν ὑπάρχει μονάχα στὴ ζωὴ. Ὁ Πόνος πλημμυρεῖ τὴ ζωὴ. Εἶναι τὸ κυριώτερον καὶ τὸ πρὸ ἀληθινὸ στοιχεῖο τῆς ζωῆς. Γιατὸ νὰ νὰ ζήσῃ κανεὶς ὀλοκληρωτικὰ πρέπει νὰ πονῆσῃ, νὰ πονῆσῃ πολὺ.

Τὴν Εὐτυχία τὴν ἀποτελοῦν μερικὲς ἐλάχιστες στιγμῆς τῆς ζωῆς μας ποῦ ἐξαιρετικὰ ἀναφαινοῦνται μέσα στὸν διαρκῆ κατακλισμὸ τῆς δυστυχίας καὶ τοῦ πόνου.

Ἀληθινὴ καὶ ἀπόλυτος Εὐτυχία δὲν ὑπάρχει. Ὑπάρχει μονάχα σχετικὴ Εὐτυχία καὶ μέρος τῆς φανταστικῆς. Σ' αὐτὴ μοιάζει ἡ Εὐτυχία μὲ τὴν Τελειότητα: ὅπως δὲν ὑπάρχει τελειότης (γιατὶ πάντα μπορεῖ κανέναις νὰ φαντασθῆ κατὶ ἄλλο τελειότερον), ἔτσι δὲν ὑπάρχει καὶ εὐτυχία ἀπόλυτος.

Στὸν κόσμον λίγα πράγματα εἶναι εἰλικρινῆ: ὁ καθρέφτης, ἡ φύση...

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποῦ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἄθεοι, ἀλλὰ δὲν πιστεύουν σὲ τίποτε. Κι' αὐτὸ ὅμως, τὸ νὰ μὴ πιστεύσῃς σὲ τίποτε, ἀποτελεῖ μιά πίστιν.

Ἡ ζωὴ εἶνε σὰν ἕνα πιστὸ μέσα σ' ἕνα ποτήρι φτιαγμένο ἀπὸ καθαρὸ διαμάντι, σ' ἕνα ποτήρι ποῦ ἤδη ἔχουμε ἀνομιπήσει στὰ χεῖρά μας. Ὁ Θάνατος εἶναι ἡ τελευταία σταγόνα αὐτοῦ τοῦ πιστοῦ. Ἀνάμεσα ἀπ' αὐτὸν καὶ τὸν ἄλλο κόσμον δὲν ὑπάρχει γιὰ χωρίσμα παρὰ μονάχα ὁ Χρόνος. Ἡ Ζωὴ λοιπὸν εἶναι σὰν μιά ἀργοπορία τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Θανάτου.

Στὸν μυστηριώδη πίνακα τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι γραμμένο τίποτε ἄλλο, παρὰ αὐτὰ τὰ πέντε μεγάλα, κόκκινα, αἱματοβαμμένα στοιχεῖα: ΠΟΝΟΣ. ΓΙΑ Τὸν καλλιτέχνη δὲν ὑπάρχουν ἠθικά καὶ ἀνῆθικά πράγματα. Ὑπάρχουν μονάχα στοιχεῖα δημιουργίας, στοιχεῖα Τέχνης.

(1918)

ΜΕΝΙΑΗΣ

ΣΠΥΡΟΣ Λ. ΔΕΜΠΟΝΟΣ

(ΜΙΑ ΖΩΗ-ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ)

Ἔζησε τὴ ζωὴ τῶν διαλεχτῶν τῆς μοίρας. Γεννήθηκε ἀπὸ τὴν ὄμορφιά, τὴ καλωσύνη, τὴν ἀγάπην, τὴν εὐγένεια. Δὲν ἦτανε μονάχα ὄμορφος, μονάχα καλός, ἀγαπημένος, εὐγενικός. Ἦτανε ἄγγελος, λατρεμένος μὲ τὴν ἀγνὴ ψυχὴ του! Ἀγάπησε τὰ πρὸ σπάνια λουλούδια στὴ ζωὴ του. Ἀγάπησε τὴ μητέρα, ποῦ τόσο λίγο γνώρισε, κι' εἶχε γιὰ φυλαχτὸ ἱερὸ τὸ κέντημα τῶν χειρῶν τῆς. Λάτρευε ὁ ἴδιος σὰ μάννα τὸν ἀδερφό. Γιὰ τὸν πατέρα ἦτανε ἀκόμα πρὸ ποτέρας. Δὲν ἦταν φίλος πρὸς τοὺς φίλους, ἦταν ἀδερφός, καὶ γιὰ κείνους ποῦ φθονοῦσαν ἦταν συμπονετικός. Δὲν διάλεξε τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ζωῆς. Πόνεσε νὰ γίνῃ τόσο ἄξιος, γιὰ νὰ τρέξῃ ἡ ἴδια ἡ ζωὴ νὰ τοῦ παραδοθῆ μ' ὅλες τῆς τῆς ὄμορφιες.

Ἦτανε νιὸς στὸ σῶμα, ἦταν ἀγνός στὴ ψυχῇ, ἦταν καλὸς στὴ καρδιά, ἦταν σοφός στὸ πνεῦμα. Κανένα μαῦρο φτερὸ δὲν ἐξέφυγε ἀπὸ πάνω, ὅταν μέσ' στὴν πρωτομηνιὰ φτεροῦγιζεν ἡ ψυχὴ του. Ἐλαμψε τὸ λευκὸ, ἄτραψε τὸ ἄσπρο! Τίς ὥρες ποῦ παρθένες, γοναυτιτὲς παρακαλοῦσαν στίς ἐκκλησίες τὴν Ἁγία Παρθενιά, τὴν Παναγιά, αὐτὸς πετοῦσε ἐκεῖ κοντά—παρθενικὸ ἀγόρι. Δὲν χτύπησαν καμπάνες, ῥάγισαν οἱ καρδιές! Κι' ἔτρεχαν ἐκεῖνοι π' ἀγαποῦσε νὰ μάθουν: Εἶν' ἀλήθεια; Πέθινε ὁ Σπύρος; Καθῆκε ἡ χαρὰ, ἐλείψεν τὸ γέλιο, σκοτίσθηκε τὸ φῶς; Δὲν ζῆ πρὸ αὐτοῦ ποῦ μπόρεσε μὲ πόνο μὰ καὶ μ' εὐχαρίστησι νὰ γίνῃ ἀκουστός κι' ἐδῶ, καὶ στὴ μοσχο-

βολισμένη του πατρίδα, και στη ξενιτειά για να χαρουνε εκείνοι που τον ελάτρευαν; Μά όχι, όχι! Εκεί ψηλά είναι που ετυχισμένος, μαζουά απ' τον ψεύτικο τον κόσμο, ένας "Αγγελος μέσα σ' Αγγέλους! "Εφυγε απ' τις οϊσθήσεις μας και θά ζή μέσ' στις ψυχές μας" τὸ χέρι του άνομα θά μᾶς σπρώχνη στο κιλό, τὸ χἀϊδεμά του πάντα θά μᾶς ανακουφίζη τὸ πόνο, τὸ γέλοιο του πάντα θά μᾶς δίνη ελπίδα.

"Αφισε τὸ σώμα μέσ' στη μυρωμένη σου πατρίδα, άφ'σέ το στη στοργή εκείνων π' αγαποῦσες! Θάναι ιερό!! Καί ζήσε εκεί ψηλά, ζήσε μέσ' στις ψυχές μας, για να πιστεύουμε στην ἀλήθεια, στη τιμή, στην άγνότητα, στην ώμορφιά στην καλωσύνη.

Αύγουστος 1922 ΓΕΩΡΓΟΣ ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ

ΘΕΑΤΡΑ

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τὸ «*Ανθρώπινο*» δράμα *Θίασος Βεάκη—Νέζερ*.—Σ' αυτό του τὸ δράμα ὁ κ. Ξενοπούλος μᾶς παρουσιάζει έναν άνθρωπο, που στέκεται κατάνικτος στὸν θάνατο. Ἀναλύει ὁ συγγραφεύς, κρίνει, ψυχολογεῖ, περιγράφει τὰ συναισθήματα αὐτὰ τοῦ ἀνθρώπου, που ξέρει πὼς σὲ λίγο θά πεθάνη. Κι' ὁμολογοῦμε ὅτι τὸ κάνει αὐτὸ ὁ συγγραφεύς με ἀρκετὴ δύναμη. Τὸ δράμα γενικῶς ἦτανε καλὸ καὶ παίχθηκε μ' ἐπιτυχία. Ὁ κ. Βεάκης ἔπαιξε ἐξαιρετικῶς καλά.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: «*Ἡ Μητέρα*» δράμα *Θίασος Βεάκη—Νέζερ*.—Ὁ κ. Δ. Π. Ταγκόπουλος βάλθηκε νὰ φτιάσῃ τὴν κοινωνία μας, γι' αὐτὸ κάθε τόσο μᾶς φουρνίζει πότε σοσιαλιστικὰ δράματα, στὰ ὁποῖα ρητορεύει για τὸν σοσιαλισμὸ, πότε κοινωνικὰ δράματα, στὰ ὁποῖα καταφέρεται κατὰ τοῦ γάμου. Τόσο πολὺ τοῦ μήκη ἔμμοια αὐτὴ ἡ ιδέα, ὥστε ψάχνει καὶ βρίσκει μιὰν ὑπόθεσι που κατόπι μᾶς τὴν παρουσιάζει ὡς θεατρικὸν ἔργον. Λέει ὅτι τὰ θεατρικὰ του ἔργα ἀνήκουν στὸ «θέατρο ιδεῶν». Τί παρεξήγησις νὰ νομίζει κανένας ὅτι τὴν ἀντίληψί του μοτοεῖ με λέξι ρητορείας καὶ λίγα θεατρικὰ τεχνάσματα νὰ τὴν καταστήσῃ πραγματικότητα, νὰ τὴς δώσῃ τὴν μορφήν που δὲν ἔχει! "Ὅταν ὁ συγγραφεύς προσπαθεῖ μιὰν ἀντίληψί του μιὰν ιδεάν νὰ τὴν καταστήσῃ δράμα, χωρὶς νὰ ἐργαστῇ γιὰ νὰ πάρῃ τὴν ιδεάν του ἀπὸ τὴν φύσιν, ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, δὲν κάνει ἀπολύτως τίποτα. Ἡ ὑπόθεσι τῆς «Μητέρας» εἶναι με δύο λόγια αὐτὴ ἐδῶ: "Ένας νέος ξεπλευνεῖ μιὰ κόρη, καὶ κατόπι τραβιέται Ἡ κόρη προσπαθεῖ ν' αυτοκτονήσῃ, μ' ἀποτυχιένει. Ὁ πατέρας τῆς καταγγέλλει τὸν βιαστή στὸν εισαγγελέα, μ' αὐτὸς (ὁ νέος) ἀπὸ φόβο του παρουσιάζεται στὸ σπίτι τῆς κόρης καὶ δηλώνει ὅτι δέχεται νὰ τὴν παντρευτῇ. Ὁ πατέρας δέχεται χαρούμενα μὰ ἡ μητέρα ἀρνιέται, νομίζοντας ὅτι ὁ ἐκβιαστικὸς αὐτὸς γάμος δὲ θά φέρῃ εὐτυχία στὴν κόρη τῆς, κι' ἀφίνει νὰ

φύγῃ ὁ ἐκβιαστικὸς ἀτιμώρητος. Μὰ ἡ ὑπερέτρια τοῦ σπιτιοῦ ἀνάβοντας, τὸν πληγώνει μ' ἓνα πιστόλι. Καὶ τότε χωρὶς καμιὰ ἐξήγησι ἀπὸ μέρους τοῦ συγγραφέα, ὁ νέος αὐτὸς γίνεται ἀλλοιώτικος καὶ ζητεῖ τὴν εὐχὴ τὸν γονέων τῆς κόρης γιὰ νὰ ζήσει εὐτυχισμένα με τὸ παιδί τους. Κι' ὁ γάμος γίνεται. Ὁ συγγραφεύς δὲν μῖς ἐξηγεῖ καθόλου μὰ καθόλου πὼς ἔγινε αὐτὴ ἡ ἀπότομη ἀλλαγὴ στὴ ψυχὴ τοῦ νέου κῦτοῦ, ὅστερα ἀπὸ τὴν πιστολιά τῆς δούλας" ἔπειτα γιὰ αὐτὴ ἡ μητέρα, τί ἀνάγκη ὑπῆρχε νὰ ἦτανε φιλόλογος νὰ ἀπαγγέλλε Νίτσε, νὰ ἦτανε σοσιαλιστρια κτλ. καὶ γιὰ τί εἶτο ἐξαφνα, στὴ δεύτερη πράξι νὰ θελήσῃ νὰ κἀνῃ τὴν Ρηνιώ ἀπὸ δούλα ἰσοτίμη τῆς, γιὰ νὰ μὴ θέλλῃ νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἐκβιαστής τῆς κόρης τῆς, γιὰ τὴ τὸση ρητορεία γιὰ τὸν σοσιαλισμὸ μέσα σ' ὅλο τὸ ἔργο; Κι' ὁ διάλογος γιὰ νὰ μοιάζῃ τόσο πολὺ με διδασκαλία, γιὰ νὰ θέλλῃ σὼνῃ καὶ καλὰ ν' ἀλλάξῃ τὸν κοσμὸ ὁ συγγραφεύς, μ' ἓναν τρόπο που δὲν εἶναι καθόλου πειστικὸς;

ΜΕΝΙΑΗΣ

ΜΙΑ ΖΩΗ

Εἶσαι κιλὸς γιὰτ' εἶσαι ὠρατὸς καὶ συμπαιθῆς. Στὴ γαλανὴ καὶ γκριζὰ θέα τῶν ματιῶν σου, που ἡ ψυχὴ σου, ἡ ὁμοίμορρη ψυχὴ σου, δίνει: τὸ πάθος καὶ τὴν ἔκφρασι (παθητικὰ τὴν ἔκφρασι) τῶν δειλινῶν χρωμάτων τῶν γαλανῶν καὶ γκριζῶν ἀρωμάτων που ξεψυχᾶνε μέσ' στὸ δελι.

Μιὰ μουσικὴ παράφωνη—(που, ὡς τόσο με κοιμίζει, γλυκὰ καὶ ὠρατὰ με κοιμίζει, πλὰ στὰ νερένια γαλανὰ καὶ γκριζὰ βαθη τῶν ματιῶν σου) εἶν' ἡ ψυχὴ μου ὅλη, μιὰ μουσικὴ παράφωνη εἶν' ἡ ψυχὴ μου ὅλη.

—Μέσ' στὰ δικὰ μου τὰ νεκρά, καὶ παγερά, καὶ ἐρβώδη, π' ἀντίκρυσαν τὸν Θάνατο καὶ τὸν σκληρὸ Χαιρό, π' ἀντίκρυσαν τὸν Θάνατο καὶ τὸν Ἀρνησμὸ μοιζῶζον κυπαρισνία, ὦ, τὰ δικὰ σου τὰ νερένια!

Τὸν ἀραβῶνα δόσαμε με μιὰ σφιχτὴ ματιὰ νὰ ἀγαπηθεῖμα χρόνια.

Καὶ τὰ λευκὰ μας χέρια δόσανε σιωπηρά, ὑπόσχεσι: Θ' ἀγαπηθεῖμα αἰώνια.

Πλὴν ὁ κείρος (ἐπίδουλος καὶ ἀρνητής) μᾶς ἔφερε μακρὰ νὰ χωριστοῦμε γιὰ κείρο μέσα στὸν κόσμον τοῦτον. Πού, ἐγὼ, νὰ γίνω μουσικὴ—μιὰ μουσικὴ παράφωνη καὶ τραχηλικὰ μέσα στὸν κόσμον τοῦτον.

ΕΡΩΤΙΚΟ

"Ένα ποτήρι με κρασί και λιγα φρούτα άκόμα, και για τραπέζι ένα κρυφὸ κι' ὀλάνθιστο λιβάδι, και τὼν χαδιῶν μας για σκετὴ: ἄς εἶναι τὸ σκοτάδι με τῆς ἀγαπημένης μου τὸ λατρευτὸ τὸ στόμα, και τὰ γλυκὰ τὰ μάτια τῆς ὀλότρεμα ἀπ' τὸν πόθο: —Καὶ στὴν καρδιά μου ὄπανω, Θεέ, τὸ φίλημά σου νοιῶθω.
1920 Γιάννης Καψαμπέλης

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗ. Με πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ εὐσυνηθσίαν ἐκδίδονται ἀπὸ τὸν γνωστὸν ἐκδοτικὸν οἶκον Ἐλευθερουδάκη, τὰ νέα του βιβλία. Φιλολογικὰ ἔργα, Ἐπιστημονικὰ, Ἱστορικὰ, Κοινωνιολογικὰ πρωτότυπα καὶ μεταφρασμένα, ὅλα ἐπιτυχημένα εἰς τὴν ἐκλογὴν, ἐκπληροῦν τελείως τὸν ὄραϊον ἐκπολιτιστικὸν σκοπόν, τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκουν. Μιὰ ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐκδόσεις τοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «οἱ Νέοι», εἶνε καὶ αὐτὸ βιβλίον πραγματικῶς ἄξιον προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντος τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινού, τοῦ διανοουμένου παρ' ἡμῖν κόσμου.

ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: «*Ἡ Ἀρετούσα*» «Τὸ βιβλίον τῆς Ἀγάπης» τόμοι δύο. Ἐκδοτικὸς οἶκος Δ. καὶ Π. Δημητράκου, Ἀθῆναι: 1922.

H. G. WELLS: «Οἱ πειραταὶ τῆς θαλάσσης» ἀριθμ. 3, δρχ. 1.25. Ἐκδοτικὸς οἶκος Δ. καὶ Π. Δημητράκου, Ἀθῆναι: 1922.

Ἡ «*Πεντάμορρη*» τιμᾶται δρχ. 1.25, ὁ «*Κήπος τῶν ἐρωτευμένων*» 1.25, τὸ «*Πράξινον Βασιλείου*» 2.50, ἡ «*Λίμνη τῶν πετραδίων*» 1.25, «*Σιλβερ—Μπλάτε*, 1.25. Ὅλα αὐτὰ εἶνε αἱ τελευταῖαι ἐκδόσεις τῶν κ. Δημητράκου καὶ πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

ΚΛΕΩΝΟΣ ΠΑΡΑΣΧΟΥ: «*Εἰκοσιχτὸ Ποιήματα καὶ εἰκοσιδύο τοῦ BOUDELAIRE*». Ἐκδοσις Ζηκάκη, Ἀθῆναι: 1922.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ IV

Διακηρύττει ὅτι,
Διὰ τὴν προμήθειαν τῶν κάτωθι εἰδῶν τῆς Στρατιωτικῆς Ὑπηρεσίας ἐνεργηθῶσονται διὰ προφορικῶν προσφορῶν ἐν τῷ Π' Γραφείῳ Ἐπιμελητείας οἱ ἀκόλουθοι μεθοδοὶ καὶ διαγωνισμοί, ἐπὶ τῇ βάσει δειγμάτων τῶν μειοδοτῶν,
1) Τὴν 26ην Αὐγούστου ε. ἔ. ἡμέραν Παρασκευῆν καὶ ὠραν 11—12 διὰ τὴν προμήθειαν 500 (πεντακοσίων) ὀκλάδων κασσιτέρου, κατελλήλου πρὸς κασσιτέρου τῶν μαγειρικῶν σκευῶν καὶ τῶν παρελκομένων τούτων.
2) Τὴν 31ην Αὐγούστου ε. ἔ. ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὠραν 11—12 διὰ τὴν προμήθειαν 200.000 (δικοσίων χιλιάδων) μικρῶν ἰμάντων γυλιῶν.
Οἱ ἄροι συμφωνιῶν τῶν ὡς ἄνω διαγωνισμῶν εἰσι καταθετέμενοι πρὸς τὸ Π' Γραφείῳ Ἐπιμελητείας, ἐνθα προσεργόμενοι οἱ βουλόμενοι καθ' ἑκάστην 11 1)2—12 1)2 δύνανται νὰ λαμβάνωσι γνώσιν.
Ἐν Ἀθῆναις τῇ 31 Ἰουλίου 1922.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΕΡΙΤΡΙΑΣ

«*Προκηρυξὶς διαγωνισμοῦ πρὸς κινάταξιν 40 φοιτητῶν εἰς τὴν Ἀνωτέραν Γεωπονικὴν Σχολήν.*»

Τὴν 26ην Σεπτεμβρίου ε. ἔ. ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὠραν 9ην π. μ. γενήσεται ἑναρξὶς τοῦ διαγωνισμοῦ πρὸς κινάταξιν τεσσαράκοντα φοιτητῶν εἰς τὴν Ἀνωτέραν Γεωπονικὴν Σχολήν διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1922—1923 ἐν τῷ καταστήματι τῆς ὡς ἄνω Σχολῆς.

Τὰ ἐξεταζόμενα μαθήματα εἶνε: Στοιχειώδη Μαθηματικὰ (ἀριθμητικὴ, ἀλγεβρα, γεωμετρία, εὐθύγραμμος τριγωνομετρία), Ζωολογία, Βοτανικὴ, Χημεία, ἅπαντα ἐκ τῆς εἰς τὰ Γυμνάσια διδασκομένης ὕλης, ἐκθεσὶς ἰδεῶν καὶ Γαλλικὴ γλῶσσα διὰ μεταφράσεις ἀπλοῦ κειμένου.

Οἱ ὑποκείμενοι δέον μέχρι τῆς 20ῆς Σεπτεμβρίου τὸ βραδύτερον νὰ υποβάλωσι εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς ὡς ἄνω Σχολῆς τὰς πρὸς τοῦτο αἰτήσεις ταν με τὰ κάτωθι πιστοποιητικά:

1) Πρωτότυπον ἢ κεχωρημένον ἀντίγραφον ἀπολυτηρίου Δημοσίου Γυμνασίου ἢ Πρακτικοῦ Λυκείου ἢ παντὸς ἑτέρου ἰσοτίμου ἀνεγνωρισμένου ἢ τῶν πρακτικῶν Γεωργικῶν σχολείων Λαρίσσης καὶ Κροσσαβτείας ἢ Μέσης Δημοσίας Γεωργικῆς Σχολῆς τῆς ἡμιδαπῆς ἢ ἀλλοδαπῆς.

Οἱ ἀποφοῖτοι Γεωργικῆς Σχολῆς δέον νὰ συνυποβάλωσι καὶ ἐνδεικτικὸν β' τάξεως Γυμνασίου.

Οἱ ὑποψήφιοι δέον νὰ καταβάλωσι δρχ. 25 δι' ἀμοιβὴν τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐν Ἀθῆναις 1922.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ

Λαμβάνοντες ἀφορμὴν ἐκ δημοσιευμάτων ἐν τισι τῶν ἐφημερίδων περὶ τῶν κεφατῶν καὶ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Νόμου περὶ τῆς αὐξήσεως τῶν συντάξεων, ἀνακινουόμεν ὅτι ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς συστάσεως τοῦ Ὑπουργείου Θησαυροῦ ἐδόθη παραγγελία εἰς Ἀγγλικὸν Ἐργοστάσιον διὰ τὴν κατασκευὴν εἰκοσαλέπτων καὶ πεντηκονταλέπτων κεφατῶν ἐκ χαλκοῦ καὶ νικελίου καὶ δι' ἐπανειλημμένων τηλεγραφημάτων παρεκλήθη ἡ ἐν Λονδίῳ Προσβεία ὅπως μεριμνήσῃ περὶ τῆς ταχύτερας ἐκκοπῆς καὶ ἀποστολῆς αὐμεριμνήσῃ περὶ τῆς ταχύτερας ἐκκοπῆς καὶ ἀποστολῆς αὐτῶν. Καθ' ὅς δ' ἔχομεν πληροφορίας ἐλπίζομεν ὅτι ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς θά ἀρξῆται ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν. Ἐπιτοῦς ἐλήφθη μεριμνα περὶ ταχύτερας κατασκευῆς δεκαλέπτων καὶ πενταλέπτων κεφατῶν. Μολοντί δὲ ἡ ἔλλειψις τοῦ ἀναγκαίου πρὸς τοῦτο Νόμου καὶ ἡ ὑπερτίμησις τῶν μετᾶλλον καὶ ἡ ἐπικαταλλαγὴ παρενέβαλον οὐκ μικρὰς δυσχερείας ἐν τούτοις ἐτακτοποιήθησαν πάντα, δυνάμεθα δὲ νὰ ἐλπίζομεν ὅτι θά δυναθῶμεν ἐντὸς τοῦ μηνὸς Σε-

πεμβρίου νά θέσωμεν και ταύτα εις κυκλοφορίαν.

Δέν παρελήφθη δέ και ή μέριμνα τής αυξήσεως του ποσοῦ τῶν χαρτιῶν δεκαεπτῶν, ἵνα διευκολυνθῶσιν αἱ συναλλαγαι μέχρι τῆς παραλαβῆς τῶν μεταλλίνων κερμάτων. Ἄν δέ δέν ἐπετεύχθη ὥστε ἐν τῷ μικρῷ μέχρι σήμερον χρονικῷ διαστήματι νά τεθῶσιν εἰς κυκλοφορίαν τὰ μεταλλίνα κέρματα τοῦτο προδήλως προήλθεν ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ πράγματος, ἀφοῦ πρόκειται νά παραγγελθῶσιν και νά κατασκευασθῶσιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὑπό τās ἐνεστῶσας δυσχερεῖς συνθήκας.

Ὡς δέ πρὸς τās συστάσεις περὶ ἐπιστεύσεως τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Νόμου περὶ αὐξήσεως τῶν συντάξεων πληροφοροῦμεν ὅτι μόλις ἀπεστάλη ἡμῖν ἐκ τῶν γραφείων τῆς Συνελεύσεως ὁ ψηφισθεὶς νόμος, αὐθημερὸν ὑπεβλήθη πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα πρὸς κύρωσιν, ἐκπληρουμένων δέ τάχιστα τῶν λοιπῶν νομίμων διατυπώσεων θά τεθῇ εἰς ἐφαρμογήν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Ἰουλίου 1922.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Θησαυροῦ)

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Προκειμένου νά ἐκδοθῶσιν ἀναμνηστικά γραμματόσημα τῶν σπουδαιότερων ἐθνικῶν γεγονότων, ὡς ἐπίσης και νέα γραμματόσημα κοινῆς χρήσεως, προκηρύσσομεν διαγωνισμὸν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν.

Α.) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ

Τὰ γραμματόσημα ταῦτα θά ἔχουν σχέσιν μὲ τὰ ἑξῆς ἐθνικά γεγονότα :

- 1) μὲ τὴν 25ην Μαρτίου «Ἐθνικὴ Παλιγγενεσία».
- 2) μὲ τὴν 22αν Φεβρουαρίου 1912 «Ἀλωσις Ἰωνίων».
- 3) μὲ τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1912 «Ἀλωσις Θεσσαλονίκης».
- 4) μὲ τὴν 5ην Ἰανουαρίου 1912 «Ναυμαχία Ἀήμων».
- 5) μὲ τὴν 25ην Ἰουνίου 1915 «Μάχη Κιλίκης».
- 6) μὲ τὴν 6ην Ἰουλίου 1921 «Ἀλωσις Ἑσπῆ Σελήρ».
- 7) μὲ τὴν 10ην Ἀπριλίου «Ἐξοδος Μεσολογγίου».

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΜΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ

Τὰ ὑπάρχοντα ἤδη ἐν χρήσει θέλουσιν ὀντικατασταθῆναι διὰ νέων τοιούτων παριστώτων τον Βασιλέα διαφοροτρόπως π. χ. ὑλόκληρον, ἡμισυ, ἢ ἀπλῶς κεφαλὴν ἢ και ἄλλα θέματα τῆς ἐκλογῆς τοῦ καλλιτέχνου.

ΒΡΑΒΕΙΑ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΗ

Ἐπίσης νά ὑποβληθῇ σχέδιον εἰδικὸν διὰ γραμματόσημον ἐπειγούσης ἀποστολῆς, χαρακτηριστικὸν δὲ σχεδίου και ἰδιαίτερον μεγέθους, ὥστε ἀπὸ τοῦ σχεδίου και τοῦ

μεγέθους νά διακρίνεται τὸ κατεπιέγον τῆς ἐπιστολῆς,

Ἐλανόδικος ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν ΤΤΤ και ἀποτελουμένη ἐκ τῶν καθηγητῶν τοῦ Σχολείου τῶν Καλῶν Τεχνῶν Γ. Ἰακοβίδη και Ε. Θωμοπούλου, τοῦ καθηγητοῦ Πολυτεχνείου Ἄν. Ὁσλάνδου τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνίας Κ. Γεωργιοπούλου Γεν. Διευθυντοῦ Ὑπουργείου ΤΤΤ Α. Σιδηρᾶ και τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας Μ. Κυπαρίσση θέλει κραβεύσει τὰ καταλληλότερα τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑποβληθησομένων ἔργων.

Τὰ δι' ἕκαστον θέμα βραβευθησόμενα ἔργα θέλουσι τῆχει βραβεῖον Α' ἐκ δρχ. 2500 ἢ Β' ἐκ δρχ. 1500 ἕκαστον.

Πλὴν τούτων ἢ Ἐχανόδικος Ἐπιτροπὴ θέλει ἐκλέξει και ἀγοράσει ἐκ τῶν μὴ βραβευθέντων ἔργων τινὰ πρὸς συμπλορῶσιν τῆς δι' ἐκτύπων ἀναγκαίουσης συλλογῆς, ἀντιδραμῶν 1000 ἕκαστον πρωτότυπον.

ΤΡΟΠΟΣΦΙΛΟΤΕΧΝΗΣΕΩΣ

Πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐκτυπώσεως δέον οἱ κ. κ. Καλλιτέχνη νά λάβωσιν ὑπ' ὄψει τῶν ὅπως τὰ πρωτότυπα φιλοτεχνηθῶσιν δι' ἐνὸς ἢ δύο τῶ πολὺ χρωμάτων, φωτοσκιαζομένου ἕκαστου χρώματος χωριστὰ και οὐχὶ δι' ἐνώσεως τῶν δύο χρωμάτων.

Ἐπίσης ἐπιτρέπεται ἢ χρῆσις οἰουδήποτε εἶδους χρημάτων μελάνης ἢ κρητιδογραφίας κτλ. πλὴν στυλβούσης ἐλαιογραφίας και μαλακῶν παστῶν.

Ἡ φιλοτεχνῆσις ἕκαστου θέματος δέον νά ἦ τοιαύτη, ὥστε νά ἀποδίδεται καθαρά τὸ θέμα μὲ θετικὸν σχέδιον και φωτοσκιασίῃ ἔχοντος μᾶλλον τὴν ὄψιν ἐγγράφιου σχεδίου και μεγεθῆντος γραμματοσήμου.

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Αἱ διαστάσεις τῶν ἔργων κατὰ προσέγγισιν ἀναλογίας δέον νά μὴ εἶνε μικρότεραι τῶν 25X20 ἐκτοστῶν οὔτε μεγαλύτεραι τῶν 45X40, ἐπαφιεμένων τοῦ καθορισμοῦ τῆς ὀριστικῆς ἀναλογίας καιτῶν διαστάσεων τῶν καλλιτεχνῶν.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Οἱ διαγωνισθησόμενοι θά ὑποβάλωσι τὰ ἔργα τῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ΤΤΤ (πλατεῖα Συντάγματος) ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου, 9ης πρωινῆς ὥρας μέχρι τῆς 5ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς συμπεριλαμβανομένης, λαμβανοντες ἀπόδειξιν παραλαβῆστων παραδιδόμενων ἔργων ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου.

Ἐκαστος καλλιτέχνης δέον νά παραδίδῃ τὰ ἔργα του ἐντὸς χαρτοφύλακος ἢ δέματος συγκεντρωμένα.

Ἐπὶ τῶν ἔργων ὅπως και ἐπὶ τοῦ χαρτοφύλακος θά ὑπάρχει ψευδώνυμον ἢ γνωστικὸν τι σημεῖον, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ καλλιτέχνου θά εἶνε κεκαλυμμενον.

Τὰ βραβευθησόμενα ἢ ἀγορασθησόμενα ἔργα περιέρονται εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Ὑπουργείου, ὅπερ' θά ἔχῃ ἐξ αὐτοῦ και τὸ δικαίωμα τῆς ἐκτυπώσεως ἀνευ περαιτέρω ἀποζημιώσεως τοῦ καλλιτέχνου.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν ΤΤΤ)

Ο "ΕΥΘΥΜΟΣ ΚΟΣΜΟΣ,"
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ

ΟΙΝΟΙ

ΚΟΝΙΑΚ

ΒΟΤΡΥΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΟΙΝΟΙ ΜΑΡΚΟ ΟΙΝΟΙ

ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

Γραφεία αγοράς και πωλήσεως
μεταχειρισμένων και μη γραμματο-
σήμων έτος του κ.

Ν. ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΥ

Οίκος εμπιστοσύνης και εξαρετι-
κής, εδουναειδικίας.

ΜΕΓΑΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΑΥΡΙΝΤΕΜΠΣ
Δ. ΚΑΙ Φ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΩΝ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΕΙΔΩΝ
Ασπρόρρουχα διά προίκας

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Π. Α. Δ. Δ. Η & ΣΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ

Το άρχαιότερον έν Έλλάδι Χαρτοπωλείον. Έπιστε-
πίτημα συγγμαίως.

ΤΑΠΗΤΕΣ ΠΕΡΣΙΚΟΙ
ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΑΪΑΝΟΥ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΤΗΣ ΚΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΕΚΤΥΠΩΣΙΝ ΠΑΣΗΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΗΤΟΙ:

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΩΝ, ΦΑΚΕΛ-
ΛΩΝ, ΕΠΙΣΤΟΛΟΚΕΦΑΛΙ-
ΔΩΝ, ΑΓΓΕΛΤΗΡΙΩΝ, ΝΕ-
ΚΡΟΣΗΜΩΝ, ΒΙΒΛΙΩΝ

ΚΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΙΝ ΠΑΝΤΟΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΥΠΟ ΤΑΣ ΣΥΜΦΕΡΟΤΕΡΑΣ ΣΥΝΘΗΚΑΣ

ΔΙΑ ΚΑΘΕ ΕΡΓΑΣΙΑΝ ΕΙΔΟΠΟΙΗΤΕ
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΣ ΤΗΝ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΡΙΑΝ
5 ΟΔΟΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 5

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΤΙΝΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ